

ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΚΙΣΣΑΜΟΥ
Αριθμός Άδειας
082492

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΙΣΣΑΜΟΥ & ΣΕΛΙΝΟΥ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ* ΕΤΟΣ ΝΣΤ* ΤΕΥΧΟΣ 58 * ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2017

ΧΡΙΣΤΟΣ & ΚΟΣΜΟΣ

Περιοδική Έκδοση
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Κισιάμου & Σελίνου

***

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ' ΕΤΟΣ ΝΣΤ'
ΤΕΥΧΟΣ 58
ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017

ΙΔΡΥΤΗΣ: Ὁ αἰόιδιμος Μητροπολίτης
Κισιάμου & Σελίνου κυρός ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

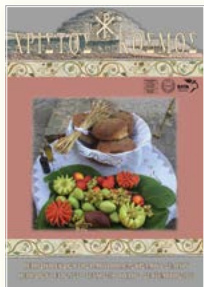
ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης
Κισιάμου & Σελίνου κ.κ. ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΣ
***

Ταχυδρομική Διεύθυνση:
Ἱερά Μητρόπολις Κισιάμου & Σελίνου
Κίσαμος Χανίων Τ.Κ. 734 00
Τηλ.: 28220 22128-22018
Fax: 28220 83037
Ἡλεκτρονική Διεύθυνση: www.imks.gr
Email: info@imks.gr
***

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ: 082492
Διανέμεται ΔΩΡΕΑΝ
Συνδρομές προαιρετικές
Ἀριθμ. Λογαριασμοῦ Ἐθνικῆς
Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος: 390/54013303
***

Ἐπεξεργασία σέ Η/Υ - Σελιδοποίηση:
Ἀντώνιος Βακάκης, Θεολόγος -
Γραμματεὺς Ι.Μ.Κ.Σ.

ΕΞΩΦΥΛΛΟ:

ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ:

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«Πατριαρχικόν Μήνυμα ἐπὶ τῇ Ἑορτῇ τῆς
Ἰνδίκτου».

Τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πα-
τριάρχου κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ» 67-68
«Ἐγκύκλιος 15 Αυγούστου (3/2017)».

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κισιάμου & Σελίνου
κ. Ἀμφιλοχίου 69-70
«Ἀναζητοῦνται θεμέλια καὶ θεμελιωτές».

Τοῦ αἰοίδιμου Μητροπολίτου Κισιάμου & Σελίνου
κυροῦ Εἰρηναίου Γαλανάκη 71-72
«Ἐπίκαιρες σκέψεις. Ἡ Θεολογία τῶν Δα-
κρῶν».

Τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Ἰγνατίου Θ. Χατζηνικολά-
ου Θεολόγου - τ. Λυκείαρχου, Ἱεροκήρυκος Ἰ.Μ.
Κισιάμου & Σελίνου 73-74
«Ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ. Ποίημα».

Τοῦ κ. Ἡλίας Δημ. Ζουριδάκη, Συγγραφέα-Ποιη-
τή 74
«Διάλογος Θρησκείας καὶ Ἐπιστήμης».

Τοῦ Δρ Κωνσταντίνου Β. Ζορμπᾶ, Γεν. Διευθυ-
ντοῦ τῆς ΟΑΚ 75-76
«Ἐημερώνοντας τοῦ Σταυροῦ».

Τοῦ κ. Βαγγέλη Θ. Κακατσάκη, Δασκάλου - Λο-
γοτέχνη 77
«Ἡ εὐθύνη μας ὡς Χριστιανοὶ ἔναντι τῆς
κλιματικῆς ἀλλαγῆς».

Τοῦ κ. Ἀντωνίου Καλογεράκη, Ἐπιστημονικοῦ
Συνεργάτη τῆς ΟΑΚ 78-79
«Μέ τὴν εὐκαιρία τῆς νέας σχολικῆς χρο-
νιάς. Μιά ἀπαίσια γεύση τῶν παιδικῶν
χρόνων».

Τῆς κ. Εὐτυχίας Δεσποτάκη, Ἐκπαιδευτικοῦ-Λυ-
κειάρχου 80
«Ἀρτηριακὴ πίεση».

Τῆς κ. Μαρίας Δαρασιανοῦ, Νοσηλεύτριας ΠΕ,
MSC 81-82
«Τό Χρονικό τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς μας».

(Ἰούλιος - Σεπτέμβριος 2017) 83-94
«Δωρεές ὑπὲρ ἐνισχύσεως τοῦ Φιλανθρω-
πικοῦ καὶ Κοινωνικοῦ ἔργου τῆς Ἱ. Μητρο-
πόλεώς μας» 95

ΕΠΙΣΗΜΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Τό παρόν ἐκδίδεται ἀπὸ τὸ ἐπίσημο Δελτίο
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης "Ἀπόστολος Τίτος"
καὶ διατίθεται δωρεάν

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ,
ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΠΑΧΗΣ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ ΚΥΡΙΟΥ
ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ,

ἄρπι Θεοῦ εἰσερχόμεθα σήμερον εἰς τὸ νέον ἐκκλη-
σιασικὸν ἔτος, συνεχίζοντες «διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος
ἡμᾶς» συμμαρτυρεῖν καὶ λόγον διδόναι «περὶ τῆς
ἐν ἡμῖν ἐλπίδος», *ζῶντες ἐν Ἐκκλησίᾳ, ἐν Χριστῷ
καὶ κατὰ Χριστόν, ὁ Ὅποιος ἐπηγγέιλτο νὰ εἶναι μαζί μας
«πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος».*

Παρήλθον εἰκοσιοκτῶ ἔτη ἀπὸ τὴν, συνοδικῆ ἀποφά-
σει, καθιέρωσιν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς
ἐορτῆς τῆς Ἰνδίκτου ὡς «Ἡμέρας προσασίας τοῦ περιβάλ-
λοντος», κατὰ τὴν ὁποίαν ἐν τῷ Ἱερῷ Κέντρῳ τῆς Ὁρθοδο-

ξίας ἀναπέμπονται εὐχαὶ καὶ ἱκεσίαι «ὑπὲρ
τῆς ὅλης δημιουργίας». Ἡ σχετικὴ πατρι-
αρχικὴ ἐγκύκλιος ἐκάλεσε σύμπαντα τὸν
ὀρθόδοξον καὶ τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν
κόσμον, ὅπως ἀναπέμψῃ κατὰ τὴν ἡμέραν
αὐτὴν εὐχαριστηρίους δεήσεις πρὸς τὸν
Κτίστην τῶν ὅλων διὰ τὸ «μέγα δῶρον τῆς
Δημιουργίας» καὶ ἱκεσίας διὰ τὴν προ-
στασίαν αὐτῆς.

Ἐκφράζομεν τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἰκα-
νοποίησιν τῆς ἡμετέρας Μετριότητος διὰ
τὴν ἀπήχησιν καὶ τὴν πλουσίαν καρπο-
φορίαν τῆς ἐν λόγῳ πρωτοβουλίας τῆς
Κωνσταντινουπολίτιδος Ἐκκλησίας. Ἀνε-
δείξαμεν τὰς πνευματικὰς ρίζας τῆς οἰκο-
λογικῆς κρίσεως καὶ τὴν ἀνάγκην μετα-
νοίας καὶ ἐπανιεραρχήσεως τῶν ἀξιών
τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου. Ἐβεβαιώθη,
ὅτι ἡ ἐκμετάλλευσίς καὶ ἡ καταστροφή
τῆς κτίσεως ἀποτελοῦν διαστρέβλωσιν καὶ
κακὴν ἀλλοίωσιν τοῦ χριστιανικοῦ ἥθους
καὶ ὄχι ἀναγκαίαν συνέπειαν τῆς βιβλικῆς
ἐντολῆς «*αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε...*»,
ὅτι ἡ ἀντιοικολογικὴ συμπεριφορὰ εἶναι
προσβολὴ τοῦ Δημιουργοῦ καὶ ἀθέτησις
τῶν ἐντολῶν Του, καὶ ὅτι λειτουργεῖ κατὰ
τοῦ ἀληθοῦς προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ υπάρξῃ βιώσιμος
ἀνάπτυξις εἰς βάρος τῶν πνευματικῶν
ἀξιών καὶ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλη-
σία προέβαλε καὶ προβάλλει τὸ οἰκοφι-
λικὸν δυναμικὸν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν
πίστεως, ἀναδεικνύουσα τὴν εὐχαριστι-
ακὴν χρῆσιν τῆς κτίσεως, τὴν λειτουργίαν
τοῦ πιστοῦ ὡς «*ἱερέως*» τῆς Δημιουργίας,
ὁ ὁποῖος ἀδιαλείπτως ἀναφέρει αὐτὴν εἰς
τὸν Κτίστην τῶν ἀπάντων, καὶ τὴν ἀνυπέρ-
βλητον ἀξίαν τοῦ ἀσκητικοῦ πνεύματος,
ὡς ἀντιδότου κατὰ τοῦ συγχρόνου εὐδαι-
μονισμοῦ. Ὄντως, ὁ σεβασμὸς τῆς δημι-
ουργίας ἀνήκει εἰς τὸν πυρῆνα τῆς ὀρθο-
δόξου παραδόσεως.

Προκαλεῖ ἰδιαιτέραν ἀνησυχίαν τὸ
γεγονὸς ὅτι, ἐνῶ εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ
οἰκολογικὴ κρίσις συνεχῶς ἐπιτείνεται,
ἡ ἀνθρωπότης, ἐν ὀνόματι τῆς οἰκονο-
μικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῶν τεχνολογικῶν
ἐφαρμογῶν, κωφεύει εἰς τὰς πανταχόθεν
ἐκκλήσεις πρὸς ριζικὴν ἀλλαγὴν συμπε-
ριφορᾶς ἀπέναντι εἰς τὴν κτίσιν. Εἶναι
προφανὲς ὅτι ἡ προϊοῦσα ἀλλοίωσις τοῦ
φυσικοῦ περιβάλλοντος ἀποτελεῖ συνέ-

πειαν ἑνὸς συγκεκριμένου προτύπου οικονομικῆς ἀναπτύξεως, τὸ ὁποῖον ἀδιαφορεῖ διὰ τὰς ἀντιοικολογικὰς ἐπιπτώσεις του. Τὰ βραχυπρόθεσμα ὀφέλη ἀπὸ τὴν ἀνοδὸν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου εἰς ὠρισμένας περιοχὰς τῆς ὑψηλῆς, ἀπλῶς ἐπικαλύπτουν τὴν ἀλογίαν τῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ συλλήσεως τῆς δημιουργίας. Ἡ οικονομικὴ δραστηριότης, ἡ ὁποία δὲν σέβεται τὸν οἶκον τῆς ζωῆς, εἶναι οἰκο-ανομία καὶ ὄχι οἰκο-νομία. Ὁ ἄκρατος οικονομισμὸς τῆς παγκοσμιοποιήσεως συμπορεύεται σήμερον μὲ τὴν ἀλματώδη ἀνάπτυξιν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας, ἡ ὁποία, παρὰ τὰ πολλὰ εὐεργετήματά της, συνοδεύεται ἀπὸ ἔπαρσιν ἐναντι τῆς φύσεως καὶ ὀδηγεῖ εἰς ποικιλομόρφους ἐκμεταλλεύσεις αὐτῆς. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος γνωρίζει, ἀλλὰ δρᾷ ὡς νὰ μὴ ἐγγώριζε. Γνωρίζει ὅτι ἡ φύσις δὲν αὐτοανακαίνιζεται εἰς τὸ διηνεκές, ἀδιαφορεῖ ὅμως διὰ τὰς ἀρνητικὰς συνεπείας τοῦ «τεχνοπωλίου» διὰ τὸ περιβάλλον. Αὐτὸ τὸ ὄντως ἐκρηκτικὸν μίγμα τοῦ ἀκράτου οικονομισμοῦ καὶ τοῦ ἐπιστημονισμοῦ, ἥτοι τῆς ἀπεριορίστου ἐμπιστοσύνης εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας, ἐπιτείνει τοὺς κινδύνους διὰ τὴν ἀκεραιότητα τῆς δημιουργίας καὶ διὰ τὸν ἄνθρωπον.

Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, σοφῶς καὶ σαφῶς κατ'ὠνόμασε τοὺς κινδύνους τῆς «ιδιονομίας τῆς οικονομίας», τῆς αὐτονομήσεως αὐτῆς ἀπὸ τὰς ζωτικὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου, αἱ ὁποῖαι ὑπηρετοῦνται μόνον ἐντὸς βιωσίμου φυσικοῦ περιβάλλοντος, καὶ προέτεινε μίαν οἰκονομίαν «τεθεμελιωμένην εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου» καὶ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ συγχρόνου οἰκολογικοῦ προβλήματος «ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τῆς χριστιανικῆς παραδόσεως». Ἡ παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας ἀπαιτεῖ, ἐνώπιον τῶν συγχρόνων ἀπειλῶν, «ριζικὴν ἀλλαγὴν νοοτροπίας καὶ συμπεριφορᾶς» ἀπέναντι εἰς τὴν κτίσιν, πνεῦμα ἀσκητισμοῦ, «ὀλιγαρκείας καὶ ἐγκρατείας», ἐναντι τῆς «ἀπλησίας», τῆς «θεοποίησεως τῶν ἀναγκῶν καὶ τῆς κητικῆς στάσεως». Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος ἀνεφέρθη μετ' ἐμφάσεως καὶ εἰς τὰς «κοινωνικὰς διαστάσεις καὶ τὰς τραγικὰς ἐπιπτώσεις τῆς καταστροφῆς τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος».

Ἀκολουθοῦντες τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου ταύτης, ὑπογραμμίζομεν, εἰς τὴν παροῦσαν ἐγκυκλίον μας, τὴν στενὴν συνάφειαν τῶν περιβαλλοντικῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων καὶ τὴν κοινὴν ρίζαν αὐτῶν ἐν τῇ χωρὶς Θεὸν «ἀφροني καρδίᾳ», ἐν τῇ πώσει καὶ ἀμαρτίᾳ, ἐν τῇ κακῇ χρήσει τῆς θεοσδότου ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου. Τῆς καταστροφῆς τῆς φύσεως καὶ τῆς κοινωνίας

προηγῆται πάντοτε μία ἐσωτερικὴ «ἀνατροπὴ τῶν ἀξιών», μία πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ καταστροφὴ. Ὅταν τὸ ἔχειν κυριεύσῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μας, τότε ἡ στάσις μας τόσον ἐναντι τοῦ συνανθρώπου, ὅσον καὶ πρὸς τὴν κτίσιν, εἶναι ἀναποφύκτως κητικὴ καὶ ἀνοίκειος. Τὸ «σαπρὸν δένδρον» ποιεῖ, κατὰ τὸ Βιβλικόν, πάντοτε «καρπὸς πονηρός».

Τονίζομεν, ἀντιστοίχως, ὅτι καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν κτίσιν καὶ πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἔχουν τὴν αὐτὴν πνευματικὴν πηγὴν καὶ ἀφετηρίαν, τὴν ἐν Χριστῷ δηλαδὴ ἀνακαίνισιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν κεχαριτωμένην ἐλευθερίαν του. Ὡς ἡ καταστροφὴ τοῦ περιβάλλοντος καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀδικία συμπορεύονται, ἔτσι καὶ ἡ οἰκοφιλικὴ συμπεριφορὰ καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀλληλεγγύη εἶναι ἀδιαίρετοι.

Εἶναι αὐτονόητον, ὅτι διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς συγχρόνου πολυδιαστάτου κρίσεως τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ πολιτισμοῦ του καὶ τοῦ οἴκου του, ἀπαιτεῖται πολὺπλευρὸς κινητοποίησης καὶ κοινὴ προσπάθεια. Ὅπως ὅλα τὰ μεγάλα προβλήματα, οὕτω καὶ αἱ σοβοῦσαι ἀλληλοπερικωρούμεναι κρίσεις τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καὶ τῆς κοινωνίας, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀντιμετωπισθοῦν χωρὶς τὴν διαχριστιανικὴν καὶ διαθρησκευτικὴν συνεργασίαν. Ὁ διάλογος εἶναι ἐδῶ πρόσφορος χωρὶς διὰ νὰ ἀναδειχθοῦν αἱ ὑπάρχουσαι οἰκοφιλικαὶ καὶ κοινωνικαὶ παραδόσεις, διὰ οἰκολογικὴν καὶ κοινωνικὴν εὐαισθητοποίησης, καθὼς καὶ διὰ ἐποικοδομητικὴν κριτικὴν τῆς ἀποκλειστικῶς τεχνολογικῆς καὶ οικονομικῆς προόδου καὶ τῶν ἀτομοκεντρικῶν καὶ κοινωνιοκρατικῶν προτύπων, εἰς βάρος τῆς κρίσεως καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ προσώπου.

Κατακλείοντες, ὑπογραμμίζομεν καὶ πάλιν τὸ ἀδιαίρετον τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὴν δημιουργίαν καὶ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον, καλοῦμεν πάντας τοὺς ἀνθρώπους καλῆς θελήσεως εἰς τὸν καλὸν ἀγῶνα διὰ τὴν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καὶ τὴν ἐδραίωσιν τῆς ἀλληλεγγύης, καὶ δεόμεθα πρὸς τὸν ἀγαθοδότην Κύριον, πρεσβείαις τῆς Παναγίας τῆς Παμμακαρίστου, νὰ χαρίζη εἰς τὰ τέκνα αὐτοῦ «καῦσιν καρδίας ὑπὲρ πάσης τῆς κρίσεως» καὶ «παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων».

**‚βιζ’ Σεπεμβρίου α’
Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης
πάντων ὑμῶν**

Ἐγκύκλιος Δεκαπενταυγούστου (3/2017)

Αγαπητοί μου ἀδελφοί,
Στὴν ζωὴ σχεδὸν κάθε ἀνθρώπου τὸ ἱερότερο πρόσωπο εἶναι ἡ μητέρα του. Ἐκείνη εἶναι τὸ καταφύγιον καὶ τὸ λιμάνι μας σὲ κάθε χαρὰ καὶ λύπη τῆς ζωῆς μας.

Ἡ Θεοτόκος Μαρία, ἡ μητέρα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ μητέρα ὅλου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, εἶναι ἡ καταφυγή, ἡ παρηγοριά καὶ ἡ ἐλπίδα κάθε χριστιανοῦ, ἡ χαρὰ καὶ ὁ στέφανος τῆς ζωῆς μας. Στὴν Θεοτόκο Μαρία, τὴν μάνα ὅλου τοῦ κόσμου καὶ τὴν δική μας μάνα, εἶναι ἀφιερωμένος ὅλος ὁ μῆνας Αὐγούστου. Ἀπὸ τὴν 1η Αὐγούστου μὲ τὴν ἑορτὴ τῆς Τιμίας Ζώνης, ὀλόκληρος ὁ Αὐγούστου ὑμνεῖ καὶ τιμᾷ τὸ πανάγιον πρόσωπο τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, καλῶντας ὅλους μας, πού σέρνουμε τὰ βήματά μας στὸν καύσωνα τῆς καθημερινῆς βιοπά-

λης καὶ τὸ λιοπύρι τῆς ζωῆς, νὰ ξεδιψάσουμε, νὰ ξαποστάσουμε καὶ νὰ ἀνακουφιστοῦμε ἀπὸ τὴν βρυσσόμενα τοῦ καλοκαιριοῦ, τὴν γλυκιά μας Παναγία.

Στὴν δίνη τῆς καθημερινότητάς μας, στό βαθύ σκοτάδι τῶν πολλῶν ἀπογοητεύσεων καὶ ἀντιθέσεων τῆς ζωῆς, τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν συγκρούσεων καὶ ἀντιπαράθεσων, ὅπου ὁ ἄνθρωπος ἀσφυκτιᾷ καὶ ἐναγώνια ἀναζητεῖ διέξοδο καὶ ἐλπίδα, ἐκεῖ ἔρχεται ἡ Παναγία Μητέρα μας. Ἐρχεται ὡς «φωτοδόχος λαμπάδα», πού φωτίζει ὅλους ἐκείνους πού παραπαίουσιν στὰ σκοτάδια τῆς ἀστοχίας καὶ ἀβεβαιότητος καὶ ὡς ἐλπίδα στὶς πολλές ἀπέλπιδες ἀνατροπῆς καὶ ἀπογοητεύσεις τῆς ζωῆς. Ἐρχεται νὰ μᾶς ἐλεήσει, νὰ μᾶς παρηγορήσει καὶ ἀνακουφίσει, νὰ μᾶς χαρίσει τὸ μητρικὸ Της χάδι καὶ τὴν ἀνοιχτὴ Της ἀγκάλη, πού ὡς «πλατυτέρα τῶν Οὐρανῶν», ἀγκαλιάζει ὅλους, ἀφοῦ ὅλοι εἴμαστε δικά Της παιδιὰ.

Τώρα, λοιπόν, πού ἡ εὐημερία ὡς ζωὴ, παχυλὴ καὶ ἐπίπεδη, ξεθωριάζει, τώρα πού τὰ μάτια, θολὰ ἀπὸ τὸ γνόφο τῆς πολύμορφης ἀνασφάλειας, δακρύ-ζοῦν καὶ ἀνασηκώνονται πρὸς τὸν Οὐρανό, τώρα ὅλοι, πού νιώθομε ἔωλοι καὶ μετέωροι μέσα στό καῦμα τοῦ στεγνοῦ ἀπὸ ἐλπίδες κόσμου, τώρα ὁ Οὐρανὸς προσφέρει «νεφέλη ὀλόφωτη, τὴν τοὺς πιστοὺς ἀπαύστως ἐπισκιάζουσαν», προσφέρει ὡς ἀνεκλάλητο φῶς, γλυκαῖνον τὰ ἔλκη «τῶν κουρασμένων κωπηλατῶν, στὶς λίμνες τῶν ματαίων λογισμῶν...», τὴν Θεοτόκο Μαρία, τὴν «μητέρα τῆς ζωῆς». Ἐκείνη, δηλαδή, πού εἶναι ἡ μόνη πού μπορεῖ νὰ ἀπαντήσῃ στὰ ἄλυτα «γιατί», στὰ πολλὰ «θέλω», στὰ τόσα παρακάλια

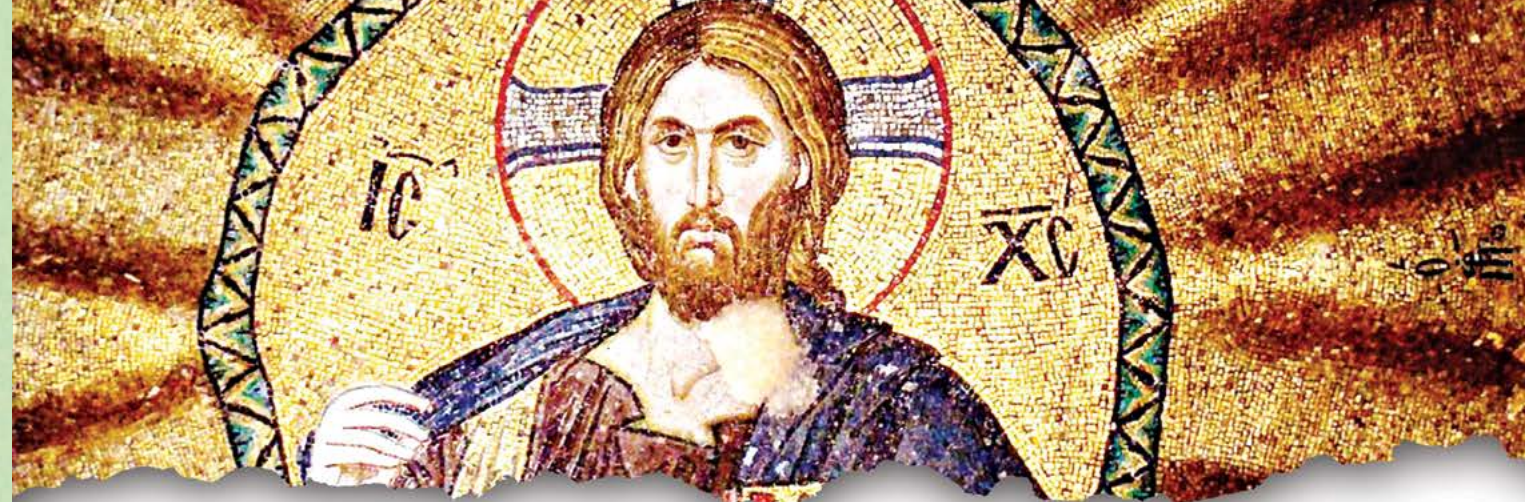

καί ίκεσίες, καθώς ή δική Της άγάπη εΐναι ή μόνη πανύμνητη καί αιώνια άγάπη πού άγκαλιάζει ψυχές καί σώματα, στεριές καί θάλασσες, κάμπους καί βουνά.

Γιά τούτο, άδελφοί μου, άς ζήσουμε αυτόν τόν Δεκαπενταύγουστο μέ δάκρυα χαρᾶς καί προσμονῆς, μέ τά κεριά τῆς πίστεως άναμμένα, καί άς σταθμοῦμε μέ δέος ιερό μπροστά στήν πανσεβάσμια καί ιερώτατη μορφή τῆς Παντοβασίλισσας, αναθέτοντας σέ Έκείνη τίσ ελπίδες, τούς πόνους, τίσ δυσκολίες καί τά βάσανά μας, τίσ χαρές καί τίσ λύπες μας, προσβλέποντας μέ έμπιστοσύνη στίς άκοίμητες πρεσβεΐες Της, καθώς μόνον Έκείνη μπορεΐ νά μάς έλευθερώσει «άπό πάσης ανάγκης καί θλίψεως». Άς γίνει αυτός ό Δεκαπενταύγουστος, γιά τόν καθένα μας, ή άπαρχή γιά ένα έσωτερικό, ταξίδι ψυχῆς, γιά νά προσεγγίσουμε, ψηλαφίσουμε, καί γευθοῦμε τό κάλλος τῆς Παναγίας μας. Σέ αυτή τήν αναζήτηση τῆς πνευματικῆς όμορφιάς καί χαρᾶς, πού μπόρεσε νά υπερβεΐ καί νά νικήσει άκόμα καί τόν θάνατο καί νά τόν μετατρέψει σέ «αὐγή μυστικῆς ήμέρας», σέ φῶς καί ζωή, σέ αυτή, λοιπόν, τήν αναζήτηση άς προσανατολίσουμε καί τήν δική μας ζωή, εάν θέλουμε όχι άπλά νά ζήσουμε, αλλά νά έχουμε καί περισσευμα ζωῆς.

Καλό Δεκαπενταύγουστο άδελφοί, μέ τήν Παναγία μας καί άς εΐμαστε ή τελευταία χορδή άπό τό μαφωρίό Της.

Μετ' εὐχῶν
καί πολλῆς τῆς έν Κυρίῳ άγάπης,
Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΣΑΣ
† **Ο Κισάμου & Σελίνου**
ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΣ

Άναζητῶνται θεμέλια καί θεμελιωτές

Ολοι μιλοῦμε γιά μία «μεταβατική έποχή» στήν όποία πορεύεται ή σύγχρονη άνθρωπότητα.

Κύρια χαρακτηριστικά αυτής τῆς μεταβατικῆς έποχῆς εΐναι ή κατάρρευση τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν, καί ήθικο-θηρησκευτικῶν αρχῶν παλαιότερων έποχῶν καί πολιτισμῶν καί ή εϊσβολή στή θέση των ιδεολογιῶν καί συστημάτων, πού δέν έχουν άκόμη δικαιωθεΐ στή συνείδηση καί στήν έμπειρία μας.

Πρόοδος καί συντήρηση συγχέονται σήμερα στίς σκέψεις καί στίς πράξεις μας, ὥστε νά μή μποροῦμε νά διακρίνουμε τά ὄρια καί τήν ταυτότητά των. Γιατί ὅπως στό καθημερινό μας βάδισμα, τό ένα πόδι προπορεύεται στό άβέβαιο καί άγνωστο «μπροστά», πού μπορεΐ νά εΐναι ἴσιος δρόμος, αλλά μπορεΐ νά εΐναι καί λακκούβα ή γκρεμινός καί τ' άλλο μένει σταθερό στό γνώριμο μονοπάτι, τό ἴδιο καί ή πορεία ανθρώπων καί Λαῶν, γίνεται μέ τά δυό πόδια: Καί μέ τή συντήρηση δηλαδή γιά νά κρατοῦμε τή βιωμένη καί δοκιμασμένη έμπειρία, αλλά καί μέ τήν πρόοδο γιά νά ανοίγομε τούς νέους δρόμους, στήν άγνωστη καί μυστηριώδη περιπέτεια τῆς ανθρώπινης μοΐρας καί Ιστορίας.

Αὐτή εΐναι ή σωστή έννοια συντήρησης καί προόδου καί ὅσοι τίσ χωρίζουνε καί αναθεματίζουνε τή μία ή τήν άλλη, κάνουν λάθος καί ὀδηγοῦν σέ λαθεμένη πορεία ανθρώπους καί Λαούς.

Όποσδήποτε ή μεταβατική έποχή δημιουργεΐ, τουλάχιστον σέ μάς πού τή ζοῦμε

σήμερα, ένα χαοτικό κόσμο, πού μόνο άγιοι καί σοφοί μποροῦνε νά ξεχωρίζουν καί νά διακρίνουν τίσ αλήθειες άπό τίσ πλάνες του.

Βέβαια δέν λείπουν καί μερικά θετικά στοιχεία άπό τήν έποχή μας.

Γιατί στήν έποχή μας ὑπάρχει περισσότερη δίψα γιά τήν έλευθερία, τήν ειρήνη καί τή δικαιοσύνη. Καί ένας μεγάλος πόθος γιά μία παγκόσμια συμφιλίωση καί συνεργασία. Άλλά οί σεισμοί καί οί τριγμοί τῆς μεταβατικῆς έποχῆς εΐναι πραγματικότητα.

«Τά θεμέλια κλονίζονται. Οί βάσεις τῆς ζωῆς καί οί πλειό αρχαΐες καί οί πλειό σπουδαΐες κλονίστηκαν», γράφει ό Θεολόγος Τίλλιχ. Καί στήν πατρίδα μας τήν Ελλάδα τά «θεμέλια εΐναι κλονισμένα». Η οίκογένεια έκτοπίζεται άπό τόν έλεύθερο έρωτα, οί γεννήσεις τῶν νέων παιδιῶν λιγοστεύουν καί τό Δημογραφικό πρόβλημα τοῦ σημερινού Έλληνισμοῦ εΐναι ὀξύτατο.

Η Παιδεία μας αντί νά μορφώνει τά Έλληνόπουλα στήν έλληνορθόδοξη παράδοση τά «παραμορφώνει» μέ τήν τεμπελιά, τήν άνευθυνότητα καί τήν άναρχία στήν όποία τά ὀδηγεΐ.

Τό ἴδιο καί στό χώρο τῆς εργασίας. Η Έλληνική γῆ έγκαταλείπεται, τά παρασιτικά έπαγγέλματα πληθαίνουν καί ή άργομισθία γίνεται τό εργατικό ιδεῶδες τοῦ Έλληνικοῦ Λαοῦ.

Οί Έλληνες δηλαδή δέ γεννοῦν, οί Έλληνες δέν μορφώνονται, οί Έλληνες δέν εργάζονται. Ποιό λοιπόν εΐναι τό μέλλον μας;

Τή θλιβερή αυτή κατάσταση τοῦ τόπου

μας και του Λαού μας, τά πολιτικά μας κόμματα νομίζουν πώς τή θεραπεύουν μόνο με κονδύλια. Κονδύλια που μαζεύονται από ξένα δάνεια και σκορπίζονται σε ρουσφέτια και λογιής – λογιής σκάνδαλα.

Καί οι πνευματικοί όδηγοί του Έλληνικού Λαού; Άλλοι σωπαίνουν σ' αυτή τήν πτώση μας κι άλλοι τήν κάνουν επιθεώρηση και τραγούδι, για να σκεπάσουν τήν κόλασή της.

Ποιός θά πει λοιπόν τήν αλήθεια σ' αυτή τήν κρίσιμη ώρα; Ποιός θά σηκώσει τόν προφητικό λόγο για να καταγγείλει τήν πτώση και τήν παραπλάνησή μας;

«Ο Κύριος θά καταστρέψει τήν οίκουμένη και θά τήν έρημώσει, γιατί οι άνθρωποι παράβλεψαν τόν Νόμο Του και λησμονήσανε τίς Βουλές και τήν αίώνια Διαθήκη Του». (Ήσ. 24,1). Ο χαλασμός είναι μεγάλος κι όμως οι υπεύθυνοι κρύβουν τήν πραγματικότητα του και παραπλανούν με δημαγωγικές υποσχέσεις.

«Πέσανε τά τουβλα; δέν πειράζει. Έμεις θά κτίσουμε μέ πελέκια. Κι αν ξεριζώθηκαν οι σκυμοιριές έμεις θά φυτέψουμε κέδρα». (Προφ. Ήσαΐας 9,9).

Κι ενώ όχι μόνο τά τουβλα, αλλά και τά ίδια τά θεμέλια του πνευματικού, του κοινωνικού και του έθνικού μας βίου γκρεμίζονται, ο λαός μας παραπλανημένος από συνθήματα ψευδοδημοκρατίας και εύημερίας χαροκοπά σε καταναλωτικές φιέστες.

«Σφάζουν βόδια και πρόβατα τρώνουν κρέας και πίνουν κρασί. Άς φάμε κι άς πιούμε γιατί αύριο θά πεθάνουμε». (Προφ. Ήσαΐα 22,13).

Τό γνωρίζουμε: Ο προφητικός λόγος δέν είναι άρεστός και οι προφήτες κάθε έποχής λιθοβολούνται.

Όμως ο ήθικός νόμος είναι άμείλικτος και αίώνιος. Γι αυτό και οι νέοι προφήτες που μάς έρχονται σήμερα από τά έπιστημονικά-τεχνολογικά έργαστήρια, σάν τους παλιούς προφήτες τής Βίβλου, μάς φέρνουνε στό φοβερό δίλημμα: Καταστροφή του κόσμου ή μετάνοια και ανακαίνισή του;

«Οι ύπολογισμοί των Οικόλογων μάς δείχνουν ότι έχομε πιαστεί σε μιά παγίδα: είτε αλλάξομε πορεία, εγκαταλείψομε δηλαδή

τήν καταστροφική και άπληστη διαγωγή μας για πρόοδο, ή κάνομε κάτι άλλο, ή ανθρωπότητα είναι καταδικασμένη να άφανιστεί στον 21^ο αιώνα, από εξάντληση, στείρωση και μόλυνση του πλανήτη μας». (Αλ. Σολγε-νίτιν: Φωνές από τά έρείπια, 1974). Καί ο διάσημος Ρώσος συγγραφέας προφητεύει για τή μοίρα τής χώρας του και του Λαού της: «Μόνο μέ τή μετάνοια ενός πλήθους ανθρώπων μπορεί ο άέρας και τό χώμα τής Ρωσίας να καθαριστή για να μπορέσει να αναπτυχθεί μιά νέα ζωή σ' αυτήν». [...]

Ποιός θά τολμήσει να μιλήσει και να έπιχειρήσει αυτή τή μετάνοια, αυτή τήν πραγματική αλλαγή και στην πατρίδα μας τήν Ελλάδα;

Ποιός θά τολμήσει και ποιός θά τόν ακολουθήσουν;

Τό έρώτημά μου φαίνεται παράδοξο ούτοπιστικό, όταν λαός και ήγέτες έξαρτούμε τή σωτηρία μας μόνο από κονδύλια και κομματικά μανιφέστα.

Όταν όμως ένας κόσμος και ένας λαός βρίσκεται σε έρείπια και ζητᾶ να βάλει καινούργια θεμέλια στη ζωή του, τότε πρέπει να του θυμίσωμε τά λόγια ενός μεγάλου ανακαινιστή του άρχαίου κόσμου: «Κανείς δέν μπορεί να βάλει άλλο θεμέλιο παρά μόνο κείνο, που έχει μπει από τήν αρχή του κόσμου, τόν Ήσού Χριστό». (Παύλος στους Κορινθίους).

«Κατ' αρχάς Σύ Κύριε τήν γή έθεμελιώσας και έργα των χειρών σου εισίν οι ουρανοί. Αυτοί άπωλούνται, Σύ δέ διαμένεις...» (Ψαλμός 101).

Όταν γερνά ή γή και παλιώνει, όταν τά έθνη και οι πολιτισμοί πεθαίνουν, ο αίώνιος Θεός αλλάζει τό ένδυμα του Άπειρου Είναι Του.

Αυτό είναι τό θεμέλιο στό όποιο έχουν θεμελιωθεί όλα τά θεμέλια κι αυτό τό θεμέλιο δέ μπορεί να κλονισθει. (Τίλλιχ).

Και στη χώρας μας λοιπόν τήν Ελλάδα ζητούνται τούτη τήν ώρα θεμελιωτές, που θά θεμελιώσουν πάνω σ' αυτό τό σταθερό κι αίώνιο θεμέλιο, τή νέα έποχή, τόν νέο κόσμο π' αναζητούμε να κτίσομε. Ποιός θά γίνουν πρωτομάστορές του;

Ή Θεολογία των Δακρύων

Του Πανοσιολογιωτάτου Αρχιμανδρίτου
Ήγνατίου Θ. Χατζηνικολάου
Θεολόγου - τ. Λυκειαρχου
Τεροκήρυκος Ι.Μ. Κισάμου & Σελίνου

γράφει ο Άγιος Ήσαάκ ο Σύρος: «Μιά καρδιά αγαθή αναβλύζει δάκρυα χαράς τήν ώρα που κάνει τήν προσευχή της. Αυτοί, που μέσα τους νεκρώθηκε κάθε επιθυμία γι' αυτόν τόν κόσμο, μέ χαρά τραβάνε τίς δυστυχίες. Άλλά εκείνοι που μέσα τους ζει αυτός ο κόσμος μέ τίς επιθυμίες τους, δέν μπορούνε να υπομένουν τήν άδικία. Όποιος γύμνασε τόν εαυτό του στα πνευματικά, λούζεται μέ τά δάκρυά του. Και μέ τά θαυμαστά που βλέπει, νιώθει πότε πόνο και πότε κάποιο θαύμα και ξεχωρίζει τά μυστήρια. Γιατί μικραίνει ή καρδιά και γίνεται σάν του μικρού παιδιού και σάν πιάσει τήν προσευχή, γίνονται πιο πολλά τά δάκρυά του. Μέ-

γας είναι ο άνθρωπος που μέ τήν ύπομονή απέκτησε μιά τέτοια θαυμαστή συνήθεια μέσα στο βάθος τής ψυχής του...».

Στήν Όρθόδοξη Έκκλησία μας υπάρχει ή Θεολογία των δακρύων, που ξεκινᾶ από τά δάκρυα του Άποστόλου Πέτρου, όταν άρνήθηκε τρεις φορές τόν Χριστόν (Λουκ. 22,61), περνᾶ από τους άγίους και κορυφώνεται στους νηπτικούς Πατέρες. Κι αυτή τή θεολογία δέν μποροϋμε να τήν παραβλέψομε μέ τό πρόσχημα να παρουσιάσομε τόν χριστιανισμό μοντέρνο, χαρούμενο και άνευρο, εύκολο για τους πολλούς και να άποκοιμίσομε έτσι τους ανθρώπους, άφοϋ ο Χριστός μάς ειπε: «Εν τῷ κόσμῳ θλίψιν έξετε» (Ήωάν. 16,33).

Τά δάκρυα είναι κτήμα του άληθινού χριστιανού. Άλλά και ή μεγάλη χαρά που άπορρέει από τήν πίστη μας στον Χριστό ότι «αυτός νενίκηκε τόν κόσμο» (Ήωάν. 16,33), που μάς ένώνει μαζί Του κι αυτή είναι άναφαίρετο κτήμα του χριστιανού. Η χαρά όμως αυτή είναι λουσιμένη στα δάκρυα. Είναι χαρά πνευματική, που δέν έχει αιτίες κοσμικές, αλλά πηγάζει από τό θαύμα του έσωτερικού μας κόσμου, που αναγεννάται από τήν πίστη. Τήν πίστη, που συνδέεται άμεσα μέ τήν συναίσθηση τής άμαρτωλότητός μας και τήν θεία κατάνυξη.

Όλοι μας έχομε λυπήσει τόν Θεόν. Γιατί, κάνοντας κακή χρήση τής έλευθερίας, που ο Ήδιος μάς έδωσε, ξεφεύγομε από τόν σκοπό τής Δημιουργίας, άμαρνώνομε συνεχώς τό «κατ' εικόνα» και περιφρονοϋμε τό αίμα του

Του Σεβ. Μητροπολίτου πρώην Κισάμου & Σελίνου κυρού Ειρηναίου, από τό Βιβλίο του «Θέματα Έλληνισμού & Όρθοδοξίας» Χανιά 1997.

Χριστού, πού γιά χάρη μας έξακολουθεῖ νά χύνεται στους αἰῶνες γιά τή σωτηρία μας. Καί ὅμως, αὐτό τό φῶς τῆς Δημιουργίας καί Ἀναδημιουργίας έξακολουθεῖ νά μᾶς καταλάμπει. Καί, μέσα σ' αὐτό τό φῶς, ἀντιλαμβανόμαστε ποιοί ἀληθινά εἴμαστε καί τί κάνομε στήν ζωήν πού μᾶς δώρισε ὁ Θεός. Καί τότε ἡ καρδιά μας κατανύγεται, συντριβεται καί ἡ ψυχή μας γεμίζει δάκρυα μετανοίας, ἀλλά καί χαρᾶς πού ξαναβρίσκομε τόν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς στήν ἀγκαλιά τοῦ Σωτήρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

«Ἄλλη φορά», γράφει ὁ Ὅσιος Νικήτας Στηθάτος, «ὑστερα ἀπό τά δάκρυα γίνεται πίκρα καί πόνος στήν νοερή αἴσθησι τῆς καρδιάς καί ἄλλη φορά εὐφροσύνη καί ἀγαλλίασις. Ἄλλοτε πάλι, καθαρίζομαστε μέ τήν μετάνοια ἀπό τό φαρμάκι τῆς ἁμαρτίας μέ τή θέρη τῆς φωτιᾶς. Γιατί τά δάκρυα πού βγαίνουν ἀπό τήν μετάνοια, εἶναι πυρωμένα ἀπό τήν θερμία φωτιά καί σάν νά κτυπιέται τό λογικό μας μέ βαριά σφυριά, νιώθομε πίκρα καί πόνο νοερά καί αἰσθητά ἀπό τούς ἀναστεναγμούς τῆς καρδιάς μας. Καί ὅταν ἐλευθερωθοῦμε ἀπό τά πάθη, μέ τό νά καθαρισθοῦμε μέ τέτοια δάκρυα, νιώθομε τήν παρηγοριά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί ἀποκοτῶμε ἡσυχία καί καθαρή καρδιά καί γεμίζομε ἀπό ἀνέκφραστη ἀγαλλίαση καί γλυκύτητα. Αὐτά εἶναι τά χαροποιά δάκρυα τῆς κατανύξεως...».

Γιά τίς παγωμένες καρδιές τοῦ καιροῦ μας, πού δυστυχῶς ὄλο καί πληθαίνουν, ἕνας χριστιανισμός μέ ἐπίπλαστη καί ψεύτικη χαρά, εἶναι ἕνας χριστιανισμός ἀνούσιος καί ἀτελέσφορος. Ἀλλά ἡ Ἐκκλησία, καί τά πιστά καί ἀφοσιωμένα παιδιά της πού βιώνουν τό «χαροποιόν πένθος» καί τά χριστιανικά δάκρυα, ἔχουν χρέος νά ἀναζητήσουν καί νά ἀναστήσουν αὐτούς πού χάνονται στίς ψευτοχαρές τοῦ κόσμου αὐτοῦ καί νά ἀνοίξουν μέσα τους τίς οἱ μυστικές πηγές τῶν δακρῶν. Καί μέσα ἀπό αὐτά τά λυτρωτικά δάκρυα τῆς μετανοίας καί τῆς πρὸς τόν Χριστόν ἐπιστροφῆς νά γεννηθεῖ ἡ εὐλογημένη πνευματική χαρά, πού σάν ἀναστάσιμη φλόγα θά φέγγει καί θα ἀχτινοβολεῖ στήν καρδιά καί στή ζωή τους.

Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Θεραπεύει.

Ἐλεεῖ = Βοηθᾷ, Δίνει, Παρηγορεῖ.

Οικτίρει = εὐσπλαχνίζεται, Συμπονεῖ, Ὡθεῖ

Μέ προστατεύει ὁ Θεός εἶναι Γιατρός τοῦ κόσμου
 Ὁ Κύριός μου ὁ ὁδηγός
 Ἡλίου πνοῆ καί φῶς μου.

Ἐέρω, εἶμαι ἁμαρτωλός
 Συγχώρα με, Θεέ μου
 Φέρε μου τήν Ἀνάστασι
 Βοήθη με, Χριστέ μου.

Ἡλίας Δημ. Ζουριδάκης
 Συγγραφέας-Ποιητής

Διάλογος θρησκείας καί Ἐπιστήμης

Ἴσως ὁ τίτλος νά προκαλεῖ δυσκολία στόν ἀναγνώστη τοῦ κειμένου γιά τό διάλογο ἀνάμεσα στή θρησκεία καί στίς Φυσικές Ἐπιστήμες. Φυσικά δέν εἶναι κάτι καινούργιο, ἀλλά σίγουρα στίς ἡμέρες μας ἔχει ἀλλάξει τόσο ἡ προβληματική ὅσο καί ἡ προσέγγιση. Κι αὐτό μπορεῖ νά τό διαπιστώσει κανεῖς στίς σκέψεις πού ἀκολουθοῦν, οἱ ὁποῖες βασίζονται σέ οὐσιαστικά δεδομένα.

Τά τελευταῖα χρόνια ὑπάρχει μιὰ μεγάλη στροφή ἀπό τίς Φυσικές Ἐπιστήμες σέ ἕνα ἀνοιχτό διάλογο μέ τίς θρησκείες, ὥστε νά κατανοηθεῖ -τουλάχιστον ὡς ἕνα βαθμό- ἡ ἔννοια τοῦ κόσμου καί ἡ σχέση τοῦ ἀνθρώπου μέ αὐτόν.

Ἐνδεικτικά ἀναφέρουμε ἀπό τήν ἐμπειρία τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης (ΟΑΚ) ὅτι **Τοῦ Δρ Κωνσταντίνου Β. Ζορμπᾶ Γεν. Διευθυντοῦ τῆς ΟΑΚ** στά μεγάλα Συνέδρια τῶν Βιολόγων καί Βιοχημικῶν, εἰδικά ἐξειδικευμένα Συνέδρια Φυσικῆς, τό μεγάλο Συνέδριο τοῦ CERN (European Organization for Nuclear Research) γιά τήν κβαντομηχανική ἀλλά καί Καλοκαιρινά Σχολεῖα (Summer Scholl) μέ θεματολογία γύρω ἀπό τίς σχέσεις Ἐπιστήμης καί Ὁρθοδοξίας, ὅπως αὐτό τοῦ Ἐθνικοῦ Κέντρου Ἐρευνῶν, πού πραγματοποιήθηκε πρώτη φορά φέτος, ἰδιαίτερα ὑπό τό πρίσμα τῶν πρόσφατων ἐξελίξεων τόσο στίς θετικές ἐπιστήμες ὅσο καί στή θεολογία, δέν μπορεῖ νά μᾶς ἀφήνουν ἀδιάφορους.

Σήμερα ἡ Ὁρθοδοξία μοιράζεται ἐνῆστε διαφορετικές θέσεις ἀπέναντι στήν ἐπιστήμη καί τήν τεχνολογία, ὅπως ἔχουν σχηματισθεῖ μέσα ἀπό Πατερικά κείμενα, ἔργα θεολόγων καί ἄλλων λογίων, ἀλλά καί τίς σύγχρονες κοινωνικές πραγματικότητες. Ἀπό τήν ἄλλη, ἡ ἐπιστήμη σήμερα βρίσκεται περισσότερο ἴσως ἀπό ποτέ ἀντιμέτωπη μέ κρίσιμα καί ἄβολα ἐρωτήματα, πού ἀφοροῦν στό νόημα τῆς ζωῆς καί τή θέση τοῦ ἀνθρώπου στόν κόσμο.

Μέ βάση τήν μέχρι σήμερα ἐμπειρία τῆς ΟΑΚ ἡ προβληματική τῶν Συνεδρίων ἐστιάζεται στό διάλογο μεταξὺ θρησκείας καί σύγχρονης ἐπιστήμης καί μπορεῖ νά διερευνηθεῖ μέσα ἀπό μιὰ φιλοσοφική θεώρηση ἀκολουθώντας τήν ιστορικοαναλυτική μέθοδο, καθὼς καί στήν ἀνάλυση τῶν κειμένων τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας (π.χ. Μεγάλου Βασιλείου, Γρηγορίου Νύσσης κ.ἄ.), τῶν μεγάλων ἐκείνων μορφῶν πού γεφύρωσαν τό χάσμα μεταξὺ Ἐπιστήμης καί Πίστης, μέσα ἀπό τήν οἰκουμένη ματιὰ τῆς ὀρθόδοξης παράδοσης.

Γεγονός, πού ἐπιβάλλει τήν ἀνάδειξη τῶν ὀρίων τόσο τῆς θεολογίας ὅσο καί τῶν ἐπιστημῶν, ὡς τή μόνη δυνατότητα ἐπικοινωνίας. Γιατί σέ καμία περίπτωση

δέν ἀποτελεῖ ἔργο τῆς θεολογίας ὁ ἐπισημονικός ὀρισμός τοῦ "πὼς" τῆς δημιουργίας. Εἶναι σαφές, πὼς οἱ περιγραφές τῆς δημιουργίας στή Γένεση, ὅπως καί στήν Ἐξαήμερο τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, παραπέμπουν στό κοσμοεἶδωλο τῆς ἐποχῆς τους. Αὐτό πού ἀφορᾷ στή θεολογία -ὥστε νά ἀρθρώσει λόγο θεολογικό- εἶναι τό γεγονός πὼς ἐκείνη ξεκινᾷ, ἀπό ἐκεῖ πού τελειώνει ἡ ἐπιστήμη, δηλαδή τό πὼς, καί ὀρίζεται ἀπό τά ὄντολογικά ἐρωτήματα τοῦ "ποῖός" καί τοῦ "γιατί".

Στόν ἀντίποδα τούτης τῆς συλλογιστικῆς -καί ὅταν ὑπάρχει ἀπολυτοποίηση καί σκοταδισμός- βρίσκεται ἡ καταδίκη του Γαλιλαίου, πού ἀποτελεῖ χαρακτηριστικό παράδειγμα διασπρέβλωσης τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας καί ἔμελε νά ἐπισκιάσει τήν σχέση Ἐπιστήμης καί θρησκείας. Τέτοιες δικανικές πρακτικές, ὅμως, εἶναι ὀλότελα ζένες πρὸς τήν ὀρθόδοξη παράδοση πού διακηρύσσει: «Πίστευε καί μή ἔρευνα», τουτέστιν στηρίζει καί ὑποστηρίζει -ἀνεξαρτήτως πεποιθήσεων- τήν ἐρευνητική ματιὰ, δη-

λαδή στήν ουσία τή βάση κάθε επιστημονικής σκέψης.

Στίς ημέρες μας ή σχέση μεταξύ Ἐπιστήμης καί Θρησκείας εἶναι πολύπλευρη καί πολυεπίπεδη καί μοιάζει νά ἔχει ἐξομαλυνθεῖ -ἐφ' ὅσον διατηροῦνται οἱ διακριτοί ρόλοι αὐτῶν. Σέ κάθε περίπτωση τό ἐπιθυμητό ζητούμενο εἶναι ή ἀρμονική συνύπαρξή τους, μέ βάση τόν σεβασμό στό ἀνθρώπινο πρόσωπο, μία πραγματικότητα πού θά ἀποτελέσει τή βάση καί θά γεφυρώσει τό ὑποτιθέμενο χάσμα μεταξύ τῶν δύο μεγεθῶν. Γιατί στήν οὐσία -καί πέρα ἀπό κάθε δογματισμό- χάσμα δέν ὑπάρχει, καθώς στήν προκειμένη περίπτωση πρόκειται γιά δύο πραγματικότητες πού διακονοῦν τόν ἄνθρωπο ἀπό διαφορετικό μέρος.

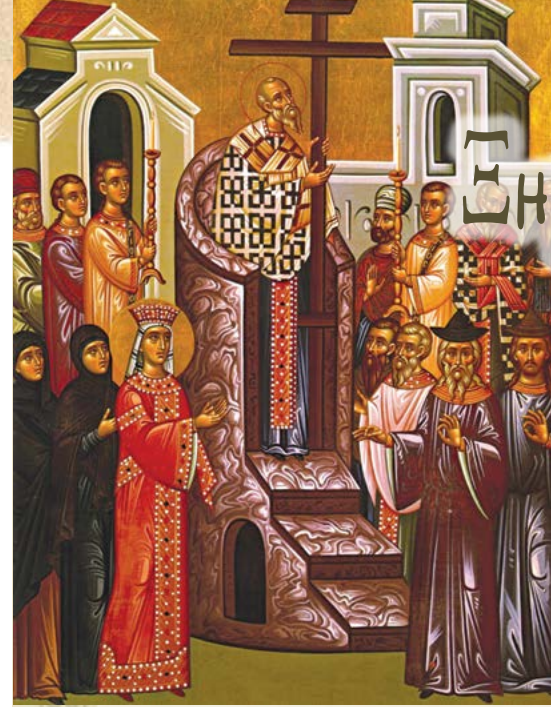
Γι' αὐτό, λοιπόν, οἱ σχέσεις Ἐπιστήμης καί Θεολογίας ὀφείλουν νά εἶναι συμβολικές, δηλαδή νά τονίζεται ή διάσταση τῆς ἀλληλοσυμβολῆς καί τῆς ἀλληλεπίδρασης μεταξύ τους. Δηλαδή, οἱ δύο αὐτές πραγματικότητες -πού στήν οὐσία ἀποτελοῦν τίς δύο ὄψεις μιᾶς ἐνιαίας πραγματικότητας- δέν πρέπει νά ἐξαιολογῶνται στό ἐπίπεδο μιᾶς ἐπιφανειακῆς συμφωνίας ἢ διαφωνίας, ἀλλά ὀφείλουν νά κρατοῦν ζωντανό τό διάλογο, καθώς βρίσκονται στό ἴδιο στρατόπεδο, σέ ἕνα κοινό σῶμα, ὅπου τά μέλη τοῦ στοχεύουν μαζί τή νοηματοδότηση τῆς ζωῆς, ἀκόμη καί μέσα ἀπό τήν ἐρμηνεία τοῦ θανάτου.

Μία πραγματικότητα πού ἀναζητᾷ ἐναγωνίως τήν ἐναρμόνιση Ἐπιστήμης καί Θρησκείας, ὥστε νά ξεπεραστεῖ ή σύγκρουση αἰώνων πού ταλάνισε καί συνεχίζει νά ταλανίζει τόν ἀνθρώπινο πολιτισμό, δημιουργώντας ἀγονες μυθολογίες. Γεγονός, πού ὀδηγεῖ στό συμπέρασμα, πώς ή κριτική παραδοχή τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐπιστήμης, ὡς ἀναγκαία διαδικασία δημιουργικῆς ἀνάπτυξης τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, δέν στοχεύει στήν ἐπαλήθευση ἢ στή διάψευση τῶν βιβλικῶν κειμένων, οὔτε στή δημιουργία ἀπολογητικῆς διάθεσης καί ἀντιμετώπισης, ἀλλά στήν ἀνανεωτική τους ἐρμη-

νεΐα.

Ἀξίζει νά σημειωθεῖ ἐδῶ ὅτι στά κείμενα τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ή ὁποία πραγματοποιήθηκε στήν ταπεινή μας Μητρόπολη, ἕνα ἀπό τά σημαντικότερα ἱστορικά ἐκκλησιαστικά γεγονότα τοῦ 21^{ου} αἰῶνα, μεταξύ ἄλλων, γίνεται καί ἰδιαίτερη ἀναφορά στό θέμα τοῦ παρόντος ἄρθρου. Μία προσεκτική ἀνάγνωση τῶν κειμένων μᾶς ἀναδεικνύει, ὅτι μέ ἥπιες φράσεις, ἀλλά μέ σαφές καί διαυγές περιεχόμενο, ή Σύνοδος ἐπισημαίνει τήν ἐντυπωσιακή πρόοδο τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν καί τῆς τεχνολογίας, ή ὁποία ἐπιφέρει ριζικές ἀλλαγές στή ζωή τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπως ἐπισημαίνεται, «ή Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποφεύγει τήν κηδεμονία τῆς ἐπιστημονικῆς ἀναζητήσεως καί δέν λαμβάνει θέση πάνω σέ κάθε ἐπιστημονικό ἐρώτημα». Ὡστόσο ή Σύνοδος δέν διστάζει νά χαρακτηρίσει ὡς «σημαντικές εὐεργεσίες» πολλές ἀπό τίς ριζικές ἀλλαγές πού ἐπιφέρει στή ζωή ή ἀνάπτυξη τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνολογίας καί ὡς τέτοιες κατονομάζονται ή διευκόλυνση τοῦ καθημερινοῦ βίου, ή ἀντιμετώπιση σοβαρῶν ἀσθενειῶν, ή εὐχερέστερη ἐπικοινωνία τῶν ἀνθρώπων καί ή ἔρευνα τοῦ διαστήματος.

Εἶναι ἀξιοσημείωτη, κατά τήν προσωπική μας ἄποψη, ή θετική ἀξιολόγηση τῆς Ἐκκλησίας γιά πολλά ἀπό τά σύγχρονα ἐπιστημονικά ἐπιτεύγματα καί γενναῖος ὁ χαρακτηρισμός τους ὡς εὐεργεσίες. Καθώς αὐτά ἐντάσσονται συνήθως πολύ γρήγορα στήν καθημερινή ζωή, θεωροῦνται σύντομα ὡς αὐτονόητα καί δεδομένα, ὀφείλονται ὅμως στήν πρόοδο τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν καί αὐτό δέν πρέπει νά παραγνωρίζεται.

τυποῦσαν χαρούμενα ἐκεῖνο τό πρωῖ, πάνε χρόνια καί χρόνια ἀπό τότε, οἱ καμπάνες καί οἱ φωνές τους, μικρά ξεσπάσματα χαρᾶς, διαχέονταν στήν πρωϊνή γαλήνη τοῦ νιολουσμένου, ἀπό τή νυχτερινή βροχή, χωριοῦ. Κι ἔτσι ὅπως οἱ μικρές καρδιές τῶν ἡχῶν ἀκροζυγιάζονταν στά κούμαρα τοῦ γέρω-κυπάρισσου, μιά ἀνίδεη καλογιαννοῦ, πού μόνο ὁ δάσκαλος τήν ἔλεγε νυφίτσα, ἔμεινε γιά ὦρα νά παρατηρεῖ δύο χοχλιούς, πού ετοιμάζονταν ν' ἀνηφορίσουν στόν ἴσιο κορμό. Ἦταν κιόλας τό πρώτο δείγμα, τό πρώτο σημάδι, πώς ή σημερινή ἡμέρα εἶχε ἀπό γεννησιμιοῦ της, χῶρια ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα καί τό στοιχεῖο τῆς γλυκιάς προσμονῆς.

Ὡστόσο ἀπό τίς καμινάδες τῶν σπιτιῶν ἀνέθρωςκε γαλάζιος καπνός, πού ἀπό ἄλλο του βέβαια δέν φανέρωνε τίποτε τό ξεχωριστό, ἐκτός ἀπό τήν ἔγνοια τῆς καθημερινότητας. Ἔτσι, ὅμως, ὅπως οἱ ἀτακτοί βόστρυχοί του συναντοῦσαν τίς φωνές πού ἔστελναν οἱ καμπάνες, ἔπαιρνε τό χρῶμα τῆς γιορτῆς, πού εἶχε κιόλας ἀπλώσει τίς φτεροῦγες της στίς στέγες τῶν σπιτιῶν καί στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Αὐτό θά κατάλαβε ἄραγε ἕνας ξεχασμένος γάιδαρος, πού ἄρχισε

Ξημερώνοντας τοῦ Σταυροῦ

Τοῦ κ. Βαγγέλη Θ. Κακατσάκη
Δασκάλου - Λογοτέχνη

ν' ἀντιφωνεῖ, παίζοντας τό ρόλο τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ; Σίγουρα ναί, γιατί ή φωνή του, ὄχι μόνο δέν ἀκουγόταν παράφωνα, ἀλλά καί γιατί ἔδινε τόν ἀπαραίτητο ἀναγκαῖο γήινο τόνο στήν οὐράνια κωδωνοκρουσία. Κάτι ἰδιαίτερα σημαντικό γιά τήν ἔκρηξη τῆς περισσίας χαρᾶς, πού εἶχε κατασκηνώσει στίς μικρές θυγατέρες τῆς βροχῆς.

Πέρα, στά Βιγλιά, ἕνας ξενοχωρίτης βοσκός ἀκούγοντας τό χαρούμενο διπλοκάμπανο, θυμήθηκε τί μέρα ξημερώνει κι ἔστειλε τή ματιά του νά καρφωθεί στό δεξί καμπαναριό τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, πού φαίνονταν στό βάθος τοῦ βοριά, νά βιγλιζει ὀλόγυρα. Ἔτσι δέν ἄργησε νά γίνει κι αὐτός συμμετοχός τῆς γιορτῆς καί γνήσιος ἐρμηνευτής των. Ὡστόσο ἀπό τίς αὐλές καί τά μπαλκόνια τῶν σπιτιῶν τοῦ χωριοῦ, ἀναδύονταν ή ευωδία τοῦ βασιλικοῦ καί τοῦ δυόσμου καί γινόταν ἕνα σῶμα μέ τούς βοστρυχωτούς γαλάζιους καπνούς καί τούς γιορτάσιμους ἡχούς πού ἔστελναν οἱ καμπάνες. Δυό ζευγάρια ὀλοκαίνουργια ἀρβυλάκια, ἀγορασμένα μέ χίλιες δυσκολίες ἀπό τή καλομένα γιά τά ἀγόρια της, καί πού περίμεναν νά φορεθοῦν γιά πρώτη φορά.

Κάποτε ὁ παπά-Χρήστος εἶπε «φτάνει» καί οἱ καμπάνες στάματησαν νά χτυποῦν. Καί τότε ἕνα ἐξάισιο «Σῶσον, Κύριε τόν λαόν Σου καί εὐλόγησον τήν κληρονομίαν Σου...», πού ἦρθε σάν ἀπόηχος, ἔκρουσε μέ τά θαυμάσια φωνήεντά του τίς ἐξώθυρες, πού ἀνοίξαν διάπλατα, γιά νά φανοῦν οἱ αὐλές, ὅπου ζοῦσαν ἀπολαμβάνοντας τήν θρίαμβό τους οἱ βασιλικοί καί ὁ ἀσβέστης.

Ἡ εἰκόνα τῆς γιορτῆς ἦταν πιά χειροπιαστή. Τό βλέπες καθαρά στά φωτεινά, σάν ἡλιος πρόσωπα τῶν ἀνθρώπων, πού εἶχαν ἀπό ὥρας ζυπνήσει, τά διάβαζες στά διάπλατα, σάν ὀρθάνοιχτα παράθυρα μάτια τους, τό ἀνάπνεες μαζί μέ τόν ἀέρα πού μύριζε ἀσβέστη, βασιλικό, δυόσμο, λιβάνι καί οὐρανό. Τό καταλάβαινες ἀκόμα κι ὅταν ἄκουγες τίς συνηθισμένες καθημερινές φαινομενικά κουβέντες ὅπως: «θά πάω μιά στιγμή τή φορά-δα στά Πλακάκια», ἀπό τόν πατέρα, ἢ «βρήκα ὠραίους ἀνθούς γιά ντολμάδες», ἀπό τή μητέρα. Κι αὐτό γιατί ἤξερες πώς τά λόγια αὐτά εἶχαν φερέσει ἐκεῖνη τή στιγμή τά γιορτινά τους... Καί σέ περιμένουν, κάθε χρόνο, στίς 14 Σεπτεμβρίου, τήν ἡμέρα τῆς Χάρης τους. Ὅπως καλή ὦρα κι ἐφέτος, ξημερώνοντας, γι' ἄλλη μιά χρονιά, τοῦ Σταυροῦ, στό Νίππους.

Ἡ εὐθύνη μας ὡς Χριστιανοὶ ἔναντι τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς

Τοῦ κ. Ἀντωνίου Καλογεράκη
Ἐπιστημονικοῦ Συνεργάτη τῆς ΟΑΚ

Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος Α' τονίζει, τὸ 2016, μετὰξὺ ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Αἰ πρόσφατοι ἀσυνήθεις θερμοκρασιακαὶ διακυμάνσεις, οἱ τυφῶνες, οἱ σεισμοί, αἰ καταιγίδες, αἰ ρυπάνσεις τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν ποταμῶν καὶ πλείσται ἄλλαι καταστροφικαὶ τοῦ περιβάλλοντος καὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐνέργειαι ὀφείλονται εἰς ἐμφανῆ καὶ κραυγαλέαν ἢ ἀφανῆ καὶ σιωπηλῶς δρῶσαν ἀνθρωπίνην συμπεριφοράν. Τὸ κύριον δὲ αἷτιον αὐτῆς τῆς καταστροφικῆς συμπεριφορᾶς τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου εἶναι ὁ ἐγκεντρισμὸς αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ἄλλη ὄψις τῆς αὐτονομήσεώς του ἀπὸ τὸν Θεόν καὶ ἡ προσπάθεια αὐτοθεώσεώς του...»¹.

Ἡ καθημερινὴ εἰδησιογραφία ἔρχεται νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὰ ἀνωτέρω, τόσο σὲ διεθνὲς ἀλλὰ καὶ σὲ τοπικὸ ἐπίπεδο, καθὼς γίνεται ὄλο καὶ συχνότερη ἀναφορὰ σὲ ἀκραῖα καιρικὰ φαινόμενα –ξηρασίες, πλημμύρες, τυφῶνες– τὰ ὁποῖα πρὶν ὀλίγα ἔτη μᾶς ἄφηναν παγερὰ ἀδιάφορους. Σήμερα ἀκόμα καὶ στὸν τόπο μας, στὸ χωριό μας, ζοῦμε τέτοια φαινόμενα ποῦ ἡ συχνότητα καὶ ἡ ἔντασή τους πρέπει νὰ μᾶς προβληματίζει καθημερινά.

Ὅλες οἱ παραπάνω ἐπισημάνσεις ἀναδεικνύουν μὲ τρόπο σαφῆ τὴν εὐθύνη ὄλων μας, τόσο σὲ ἀτομικὸ ὅσο καὶ σὲ συλλογικὸ ἐπίπεδο, γιὰ τὴν ρύπανση τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ποῦ ἐπιφέρει τὴν κλιματικὴ ἀλλαγὴ. Οἱ ἐπιστήμονες ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ, μὲ τεκμηριωμένα στοιχεῖα, μᾶς λένε ὅτι ἡ κλιματικὴ ἀλλαγὴ συντελεῖται ἐδῶ καὶ πολὺ καιρὸ. Οἱ θερμοκρασίες αὐξάνονται, τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν βροχοπτώσεων ἀλλάζουν, οἱ παγετῶνες καὶ τὸ χιόνι λιώνουν καὶ ἡ παγκόσμια μέση στάθμη τῆς θάλασσας ἀνεβαίνει. Ἡ αὐξηση τῆς θερμοκρασίας ὀφείλεται πιθανότατα στὴν παρατηρούμενη αὐξηση τῶν ἀτμοσφαιρικῶν συγκεντρώσεων ἀερίων θερμοκηπίου, ὡς ἀποτέλεσμα τῶν ἐκπομπῶν ποῦ προέρχονται ἀπὸ ἀνθρώπινες δραστηριότητες².

Τὸ ἀμείλικτο ἐρώτημα ποῦ ἀκολουθεῖ εἶναι τί μπορεῖ νὰ γίνῃ σήμερα – τώρα, γιὰ τὴν ἀντι-

1 Σεπτὸν Πατριαρχικὸν Μήνυμα ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ τῆς προσευχῆς ὑπὲρ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, 01/09/2006.

2 Ἐκθεση Εὐρωπαϊκοῦ Ὄργανισμοῦ Περιβάλλοντος (ΕΕΑ), 3/2/2017.

μετώπιση τῶν προβλημάτων. Ἦδη ἡ εὐθύνη μᾶς εἶναι μεγάλη γιὰ ὅσα συνέβησαν μέχρι σήμερα διότι καὶ ἐμεῖς ἔχουμε συμβάλῃ σὲ αὐτό. Ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ ἐγκράτεια εἶναι ἡ ἀπάντηση. Ἄν παρὰ τὴν πληθώρα τῶν σύγχρονων πειρασμῶν καὶ ἀγαθῶν ἀρκεστοῦμε στὰ ἀπαραίτητα καὶ ἂν, ἐν παραλλήλῳ, μειώσουμε τὴ ρύπανση ποῦ προκαλεῖ ὁ καθένας μας, ἀξιοποιώντας τις δυνατότητες ποῦ μᾶς δίνει ἡ σύγχρονη τεχνολογία γιὰ τὴν παραγωγή τῶν ἀπαραίτητων μὲ τρόπους ἡπιούς πρὸς τὸ περιβάλλον μεθόδους, συμπεριλαμβάνοντας καὶ τὸν τομέα τῆς ἐνέργειας, ποῦ καθημερινὰ χρειαζόμαστε, τότε θὰ κάναμε ἓνα σημαντικὸ βῆμα. Ἐνα βῆμα γιὰ νὰ δώσουμε στὰ παιδιὰ καὶ στὰ ἐγγόνια μας τὴ δυνατότητα νὰ ζήσουν καὶ αὐτὰ σὲ ἓνα ἀξιοπρεπὲς περιβάλλον, ὅπως ἄλλωστε ὀφείλουμε, ἀμβλύνοντας κατὰ τὸ δυνατόν τις συνέπειες τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς.

Ἄν ἐστιᾶσουμε στὸν τομέα τῆς ἐνέργειας, τότε ἡ ἀπάντηση βρίσκεται στὴν καθημερινὴ μείωση τῆς ἐνέργειας ποῦ καταναλώνουμε στὸ σπίτι μας, στὴν ἐνορία μας, στὸν δῆμο μας καὶ στὴν παραγωγή τῶν ἀπαιτούμενων, κάνοντας χρῆση τοῦ φυσικοῦ μας πλούτου, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐπιτυγχάνουμε δραστηρικὴ μείωση τῶν ἐκπεμπόμενων ρύπων στὴ φύση. Ἄς μὴ λησμονοῦμε, γιὰ παράδειγμα, τὴν ὑψηλὴ ἡλιοφάνεια τοῦ τόπου μας, καθὼς ἔχουμε τὴν εὐλογία νὰ ἀπολαμβάνουμε ἀκόμα καὶ τοὺς χειμερινοὺς μῆνες τὸν ἥλιο τῆς Κρήτης, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ θερμάνῃ πολὺ οἰκονομικὰ τὸ νερό, μὲσω ἡλιακῶν θερμοσιφῶνων ἀλλὰ καὶ νὰ παράγῃ ἐνέργεια ὄλο τὸν χρόνο μὲσω σύγχρονων φωτοβολταϊκῶν συστημάτων ποῦ δύναται νὰ ἐγκατασταθῶν εὐκόλα στὶς ὀροφές τῶν κτιρίων μας, μειώνοντας τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος, ἀποφέροντας πέρα ἀπὸ τὸ πολὺ σημαντικὸ περιβαλλοντικὸ καὶ οἰκονομικὸ ὄφελος.

Ἡ συνεργασία τῶν πολιτῶν, στὴν ὁποία ἔχει παράδοση ὁ τόπος μας, μπορεῖ νὰ ἐπιφέρει πολλαπλασιαστικὸ ὄφελος, προκαλώντας γενικότερη εὐαισθητοποίηση στὸ θέμα τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος καὶ τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς. **Οἱ τοπικὲς ἐνεργειακὲς κοινότητες** μποροῦν νὰ πάρουν στὰ χέρια τοὺς τὸ ἐνεργειακὸ μέλλον τοῦ τόπου μας.

Τὸ παράδειγμα τῆς πόλης τῆς Κισιάμου, ὅπου τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1945 ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια τῆς γεννήτριας ποῦ ἔδωσε ρεῦμα στὴν πόλη, μετὰ ἀπὸ προσπάθειες τῶν ἴδιων τῶν πολιτῶν ποῦ συνεργάστηκαν ἀγαστὰ σὲ χαλεποὺς καιροὺς γιὰ τὸ κοινὸ τους ὄραμα, ἂς γίνῃ καὶ σήμερα ὁ φάρος μας γιὰ νέες συλλογικὲς προσπάθειες, ἀξιοποιώντας τὴ σύγχρονη τεχνολογία, μὲ σεβασμὸ στὸ περιβάλλον καὶ τὸν ἄνθρωπο. Σήμερα σὲ ὀλόκληρη τὴν Εὐρώπη κάτοικοι ἀκόμα καὶ μικρῶν χωριῶν συνεργάζονται γιὰ νὰ μειώσουν τοὺς ρύπους τους, δημιουργώντας τις δικές τους ἐνεργειακὲς κοινότητες, οἱ ὁποῖες, σημειωτέον, φτάνουν τις 2.397 πανευρωπαϊκά³.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης (ΟΑΚ) ἔχει ξεκινήσει, ὡς ὀφείλει, τὸν διάλογο αὐτό, στὰ πλαίσια τῶν 50 ἐτῶν διακονίας της, μὲσω ἀνοικτῶν Ἐπιστημονικῶν Συνεδρίων καὶ στὶς 14 Αὐγούστου τοῦ τρέχοντος ἔτους προχώρησε ἓνα βῆμα παραπέρα, ὄντας ἡ πρώτη περίπτωση στὴν Κρήτη, ποῦ ἀξιοποίησε τὸν ἐνεργειακὸ συμψηφισμὸ (net metering) στὴ μέση τάση, καθὼς ἐγκατέστησε στὴν ὀροφὴ κτηρίων της φωτοβολταϊκὰ κύτταρα τῆς τάξεως τῶν 50kW, ἐπιτυγχάνοντας σὲ ἐτήσια βᾶση μείωση τῶν ἐκπομπῶν διοξειδίου τοῦ ἀνθρακὰ πάνω ἀπὸ 40 τόνους, παράγοντας «πράσινη ἐνέργεια» ἀπὸ τὸν ἥλιο, ἡ ὁποία θὰ καλύπτῃ ὡς καὶ τὸ 80% τῶν ἀναγκῶν της, μὲ σημαντικὴ ἐξοικονόμηση ἀπὸ τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος, δεδομένου ὅτι τὸ σύστημα αὐτὸ ἔχει χρόνο ζωῆς 25 ἔτη.

Αὐτὴ ἡ ἐγκατάσταση σὲ συνδυασμὸ μὲ τις δράσεις τοῦ Ἰνστιτούτου Θεολογίας καὶ Οἰκολογίας τῆς ΟΑΚ, τὴν ὀργάνωση Συνεδρίων, διαδραστικῶν – βιωματικῶν ἐκπαιδευτικῶν προγραμμάτων ἀνακύκλωσης, συντελεῖ στὴν εὐαισθητοποίηση σὲ θέματα περιβάλλοντος καὶ κλιματικῆς ἀλλαγῆς, τὰ ὁποῖα εἶναι στὸ ἐπίκεντρο τοῦ προβληματισμοῦ τῆς ΟΑΚ, ἀνοίγοντας ἓνα νέο παράθυρο τις τωρινές καὶ στὶς νέες γενιές, βάσει τῆς Χριστιανικῆς ἀντίληψης γιὰ ἓνα ἀειφόρο μέλλον γιὰ ὄλους.

Ἡ εὐθύνη μας καὶ μάλιστα τῶν Χριστιανῶν εἶναι μεγάλη. Δὲν ἔχουμε ἄλλη εὐκαιρία...

3 Εὐρωπαϊκὴ Συνομοσπονδία Ἐνεργειακῶν Κοινοτήτων Ἀνανεώσιμων Πηγῶν Ἐνέργειας (RESCoop), 4/3/2016.

Μιά άπαισία γεύση τῶν παιδικῶν χρόνων

Τά μετα-κατοχικά παιδιά στην Ελλάδα δεν χαρακτηριζόταν στο σύνολό τους, ούτε για την ευεξία τους, ούτε για το αγέρωχο παράστημά τους, ούτε για το πλούσιο ντύσιμό τους. Σάν παιδιά είχαν πολλούς περιορισμούς από τούς μεγάλους. «Όλα παραπέμπονταν στη σφαίρα του «όταν μεγαλώσεις...». Η λιτότητα για όλους, υπήρχε εκ τῶν πραγμάτων, για όρισμένους, όμως άγγιζε τὰ ὅρια τῆς στέρησης τῶν βασικῶν ἀναγκῶν.

«Όλα αὐτὰ ὁδηγοῦσαν σέ μία συστολή, πού ὁδηγοῦσε καί στό σεβασμό. Ὁ ὑποσιτισμός ὁδηγοῦσε σέ ἀβιταμινώσεις, ἡ ἔλλειψη καθαριότητας σέ μολύνσεις κ.λ.π. Πράγματα πού σήμερα ἐκλείπουν, τότε ἦταν συνηθισμένο φαινόμενο. Συχνά στίς ἄκρες του στόματος ἦταν σπυράκια, τὰ χαλιναράκια. Ἄλλες φορές σέ διάφορα σημεῖα τοῦ σώματος ἔβγαιναν τὰ ἐπώδυνα μαλαθρακάκια ἢ καλογεράκια ἀλλά καί τὰ βασανιστικά κριθαράκια, ὅπως τὰ ἔλεγαν, στό μάτι. Τά γόνατα τῶν παιδιῶν ἦταν γρατσουνισμένα, γιατί ἔπεφταν παίζοντας ἔξω, ὥρες στίς ἀλάνες ἢ στό δρόμο, πού εἶχε τίς πιό πολλές φορές πέτρες.

Ἔτσι ὅπως τῶχει γράψει ὁ Ἐλύτης:

«Παῖδί μέ τό μέ τό γρατσουνισμένο γόνατο,
κουρεμένο κεφάλι, ὄνειρο ἀκούρευτο,
ἀδερφάκι τοῦ σύννεφου».

Καί καθώς τὰ περισσότερα ἀγόρια στό δημοτικό ἦταν ξυπόλυτα, σπάνια κάποιο δάκτυλο δέν ἦταν τραυματισμένο. Βασανιστικές ἀρρώστιες καί μέ ἀπρόβλεπτες συνέπειες πολλές φορές, ἦταν ἡ ἰλαρά, οἱ μαγουλάδες, ἡ ἀνεμοβλογιά, ὁ τύφος, ἡ διφθερίτιδα.

Ὅταν πηγαίναμε στό δημοτικό σχολεῖο κατά καιρούς μᾶς πήγαιναν ὁμαδικά στό Πολυϊατρεῖο, στό σημερινό Κέντρο Ὑγείας, τό ὁποῖο μόλις εἶχε κτιστεῖ καί λειτουργήσει μετά ἀπό εὐγενική προσφορά τῶν ὁμογενῶν Ἀμερικῆς, κόσμημα τῆς περιοχῆς καί μᾶς ἔκαναν κάποιο ἐμβόλιο. Κάθε Ἰούνιο θυμάμαι πρὶν κλείσει τό σχολεῖο μᾶς ἔκαναν τό ἀντιτυφικό ἐμβόλιο. Ἦταν μία ἔνεση στό χέρι. Τό χέρι τήν ἐπομένη ἦταν πολύ πρησμένο, πονοῦσε ἀφόρητα καί εἶχε ὑψηλό πυρετό.

Ἐνα ἄλλο ἐμβόλιο πού εὐτυχῶς ἔγινε μία φορά ἦταν κατά τῆς εὐλογιάς, ὁ δαμαλισμός. Κάτι ἔκαναν στό μπράτσο μέ μία πέννα, καί μέσα ἔβαζαν κάποιο φάρμακο. Ὑστερα ἀπό λίγο μία ἀπαισία μικρῆ πληγῆ κακοφορμισμένη ἔμενε γιά μέρες, ὥσπου ἔκλεινε ἀφήνοντάς σου ἕνα σημάδι στό χέρι γιά πάντα, πού τό ἔλεγαν βατσίνα. Κάτι παρόμοιο θυμάμαι γιά τό ἐμβόλιο τῆς δι-

**Τῆς κ. Εὐτυχίας Δεσποτάκη
Ἐκπαιδευτικοῦ - Λυκειάρχου**

φθερίτιδας μέ μικρότερες συνέπειες. Τό λιγότερο ἐπώδυνο ἐμβόλιο ἦταν τῆς πολυομυελίτιδας, πού δύο γιατροί ἦρθαν στό σχολεῖο καί ἔδωσαν στόν κάθε ἕνα νά πιεῖ μία στρογγυλή διαφανή κιτρινωπή ἀμπούλα. Εἶχε ἕνα παράξενο ὄνομα αὐτό τό ἐμβόλιο, σείμπιν, τό ἔλεγαν.

Ὅλα αὐτὰ τὰ φοβόμασταν, οἱ γιατροί δέ, πού τὰ χρόνια ἐκεῖνα δέν χαρακτηριζόταν ἰδιαίτερα γιά τή γλυκύτητά τους, πλὴν ὀλίγων, ἦταν κάτι παραπάνω ἀπό φόβητρα.

Νά σημειωθεῖ ὅτι οἱ περισσότερες μικροαρρώστιες ξεπερνοῦσαν ἀπό μόνες τους, καθώς ἡ οἰκονομική κατάσταση τῶν ἀνθρώπων καί ἡ ἔλλειψη ἀσφαλιστικῆς κάλυψης ἔκαναν τίς ἐπισκέψεις στοὺς γιατροὺς σπάνιες καί μόνο στίς χειρότερες τῶν περιπτώσεων.

Ὅστος ἐκεῖνο τό δυσάρεστο συναίσθημα πού δέν ξέχασα ποτέ ἦταν αὐτό τοῦ μουρουνόλαδου ἢ ψαρόλαδου, πού θυμάμαι αὐτή τήν ἐποχὴ τέλος τοῦ χειμῶνα μέ ἀρχὴ τῆς ἀνοιξῆς νά ἔρχεται στό σπίτι. Εἶχε μία ἀπαισία γεύση καί μυρωδιά. Ἦταν ἕνα λάδι τονωτικό, βιταμίνη γιά τὰ ἀδύνατα παιδιά, πού ἤμουν κι ἐγώ. Κάθε χρόνο ἠλπίζα ὅτι θά τή γλυτώσω, ὅταν ὁμως ἀκούγα τή μητέρα νά λέει στόν πατέρα μου: «Πάρε ἕνα μπουκάλι καθαρό νά τό γεμίσεις μουρουνόλαδο ἀπό τό φαρμακεῖο», ἤξερα γιά ποιόν χτυποῦσε ἡ καμπάνα. Κάθε μεσημέρι καί κάθε βράδυ μετά τό φαῖ ἔπρεπε νά πιῶ μία κουταλιά τῆς σούπας ἀπό αὐτό τό ἀπαισιο παρασκεύασμα. Πιάνοντας τή μύτη μέ τό ἕνα χέρι καί κρατώντας ἕνα κομμάτι μῆλο στό ἄλλο, κατάπινα τό κώνειο πού μοῦ ἔβαζαν στό στόμα. Παρ' ὅλα αὐτὰ τὰ μέτρα ἡ ἀπαισία γεύση καί ὁσμὴ δέν ξεπερνοῦσαν, κρατοῦσε λίγα λεπτά, οὔτε ξεχάστηκε ποτέ.

Καθὼς ἀκούω σήμερα τόσα γιά τήν εὐεργετική δράση τῶν ψαριῶν καί ἀκούω τόσα γιά τὰ Ω3 λιπαρά καί ἄλλα σχετικά, πάει τό μυαλό μου σέ ἐκεῖνο τό λάδι, πού ὅλα αὐτὰ, φαίνεται, τὰ συγκέντρωνε καί πού ἀργότερα ἔμαθα πῶς ἔβγαινε ἀπό τό συκῶτι ἐνός ψαριοῦ πού τό ἔλεγαν μουρούνα.

Τίς προάλλες εἶχαμε γράψει γιά τήν ψημένη φέτα μέ τό βούτυρο καί ἄρεσε σέ πολλούς, σήμερα ἡ γεύση εἶναι δυσάρεστη, ἀλλά ἔτσι γιά νά θυμίσουμε πῶς οἱ ἀναμνήσεις εἶναι ὁμορφες καί ἀσχημες εἰκόνες, γεύσεις, ἀρώματα, ἀκούσματα, ψηλαφίσματα...

Ἄρτηριακή πίεση

**Τῆς κ. Μαρίας Δαρατσιανοῦ
Νοσηλεύτριας ΠΕ, ΜSC**

Τί εἶναι ἡ ἄρτηριακή πίεση;

Ἄρτηριακή πίεση εἶναι ἡ πίεση πού ἀσκεῖ τό αἷμα στό τοίχωμα τῶν ἀρτηριῶν καθώς ρέει μέσα σέ αὐτές. Ἡ καρδιά μας εἶναι μία μικρὴ ἀλλά ἰσχυρὴ μυϊκὴ ἀντλία πού κατά τή διάρκεια τῆς ζωῆς μας «κτυπᾷ» συνεχῶς, δηλαδή συστέλλεται καί διαστέλλεται, μέ ρυθμὸ περίπου 60-80 φορές τό λεπτό, στέλνοντας 5 λίτρα αἵματος τό λεπτό σέ ὅλο τό σῶμα.

Πῶς ἐκφράζεται ἡ ἄρτηριακή πίεση;

Ἡ ἄρτηριακή πίεση ἐκφράζεται μέ δύο ἀριθμούς. Ὁ γιατρός σας θά σᾶς πεῖ ὅτι ἡ πίεσή σας εἶναι π.χ. 120 μέ 80 mmHg. Ὁ μεγάλος ἀριθμὸς (τό 120) εἶναι ἡ πίεση μέσα στίς ἀρτηρίες ὅταν ἡ καρδιά σας κτυπᾷ καί ἐξακοντίζει τό αἷμα στήν ἀορτὴ καί καλεῖται συστολικὴ πίεση. Ὁ μικρὸς ἀριθμὸς (80) εἶναι ἡ πίεση ὅταν ἡ καρδιά σας χαλαρώνει ἀνάμεσα σέ δύο διαδοχικοὺς κτύπους καί καλεῖται διαστολικὴ πίεση. Τό mmHg σημαίνει χιλιοστά στήλης ὑδραργύρου καί εἶναι ἡ διεθνὴς μονάδα μέτρησης τῆς ἄρτηριακῆς πίεσης.

Εἶναι σταθερὴ ἡ πίεση σας ὅλο τό 24ωρο;

Ἡ ἄρτηριακή πίεση μεταβάλλεται κατά τή διάρκεια τῆς ἡμέρας ἢ ἀπὸ ἡμέρα σέ ἡμέρα. Μπορεῖ νά βρεθεῖ αὐξημένη κατά τή διάρκεια τῆς σωματικῆς ἀσκησης ἢ ὅταν εἶστε ψυχικά φορτισμένοι ἢ ὅταν ἔχετε ὑπερβολικὸ ἄγχος, ὅποτε καί ἡ καρδιά δουλεύει πιό γρήγορα. Ἀντίθετα, συνήθως ἡ πίεση σας βρίσκεται χαμηλότερη, ὅταν εἶστε ξεκούραστοι ἢ κοιμάστε, ὅποτε καί ἡ καρδιά σας δέν χρειάζεται νά λειτουργεῖ μέ ἐντατικούς ρυθμούς.

Ποιά εἶναι ἡ φυσιολογικὴ ἄρτηριακή πίεση;

Σήμερα πιστεύεται ὅτι ἡ ἄρτηριακή πίεση δέν θά πρέπει νά ὑπερβαίνει τό ὄριο τῶν 120/80 mmHg. Εἰδικότερα, ἄτομα μέ τιμές ἄρτηριακῆς πίεσης μεταξύ 120-140 γιά τήν συστολικὴ ἢ/καί 85-90 γιά τή διαστολικὴ, θεωροῦνται ὅτι ἔχουν ὀριακὴ ὑπέρταση (πρό-ὑπέρταση) καί ἔχουν ἀνάγκη τακτικῆς παρακολούθησης τῆς ἄρτηριακῆς τους πίεσης καί ἀμεσης ἀλλαγῆς τρόπου ζωῆς. Ἐξέροντας ὅτι ἡ ἄρτηριακὴ πίεση δέν παραμένει σταθερὴ ὅλο τό 24ωρο, ἡ διάγνωση τῆς θά πρέπει νά βασίζεται σέ πολλαπλές μετρήσεις.

Πῶς μετράμε τήν ἄρτηριακή πίεση;

Πολύ συχνά ἡ ἄρτηριακή πίεση δέν μετρεῖται σωστά. Οἱ ὁδηγίες γιά σωστὴ μέτρηση τῆς ἄρτηριακῆς πίεσης θά πρέπει νά ἀκολουθοῦνται μέ προσοχή, προκειμένου νά ἐξακριβώσουμε ἂν κάποιος ἔχει ἄρτηριακὴ ὑπέρταση ἢ ὄχι. Οἱ ὁδηγίες συνιστοῦν ὁ ἑξῆς:

Νά εἶναι καθιστός τουλάχιστον γιά 5 λεπτά

Νά εἶναι χαλαρός, ἡρεμὸς καί σέ εὐχάριστο περιβάλλον

Νά μὴ ἔχει πιεῖ καφέ καί καπνίσει τήν προηγούμενη μισὴ ὥρα

Νά ἀκουμπᾷ τό χέρι του σέ σταθερὸ σημεῖο.

Νά μὴ φορᾷ στενά ρούχα στό χέρι πού μετρεῖται ἡ πίεση.

Ποῦ ὀφείλεται ἡ ὑπέρταση;

Στό 95% τῶν ὑπερτασικῶν δέν μπορεῖ νά βρεθεῖ κάποια συγκεκριμένη αἰτία πού νά προκαλεῖ τήν ὑψηλὴ πίεση. Τότε λέμε ὅτι πάσχουν ἀπὸ «ιδιοπαθῆ» ὑπέρταση. Σήμερα γνωρίζουμε ὅτι ὑπάρχουν κάποιοι παράγοντες, ὅπως ἡ κληρονομικότητα, τό αὐξημένο σωματικὸ βάρος, τό

κάπνισμα, ἡ κατάχρηση ἀλκοόλ, τό ἀλατισμένο φαγητό, τό ἔντονο στρες καί ἡ ἀπουσία ἀσκησης, πού καλοῦνται «ὑπερτασιογόνοι» καί οἱ ὁποῖοι προδιαθέτουν τὸν ὄργανισμό στήν ἐμφάνιση τῆς ὑπέρτασης, χωρίς ὁμως νά εἶναι τό καθαυτό αἰτιό τῆς. Μερικὲς φορές ὁμως ἡ ὑψηλὴ ἄρτηριακή πίεση μπορεῖ νά ὀφείλεται σέ ἄλλη πάθηση, ὅπως σέ πάθηση τῶν νεφρῶν, τῆς καρδιάς ἢ τῶν ἐνδοκρινῶν ἀδένων. Ὅταν αὐτό συμβαίνει, τότε ἀποκαλεῖται «δευτεροπαθῆς» ὑπέρταση. Ἡ κατάσταση αὐτὴ ἀντιμετωπίζεται μόνο μέ θεραπεία τῆς νόσου πού τήν προκαλεσε.

Γιατί πρέπει νά θεραπεύσω τήν ὑπέρταση;

Ἡ αὐξημένη ἄρτηριακή πίεση ὁδηγεῖ σέ στεφανιαία νόσο, ἔμφραγμα τοῦ μυοκαρδίου, ἀγγειακὸ ἐγκεφαλικὸ ἐπείσοδο καί νεφρική ἀνεπάρκεια. Αὐτό γίνεται πιό σαφές ἂν σκεφτοῦμε ὅτι ὅταν ἡ πίεσή μας εἶναι ὑψηλὴ, τόφ ἡ καρδιά μας πρέπει νά ἐργαστεῖ πιό σκληρὰ ἀπὸ ὅτι συνήθιζε.

Ἐπέρταση καί καρδιά

Ὅταν ἡ ἄρτηριακή πίεση παραμένει ὑψηλὴ, τότε ἡ καρδιά πρέπει σταδιακά νά ἐργαστεῖ σκληρότερα γιά νά προωθήσει αἷμα καί ὀξυγόνο στό σῶμα μας. Ὁ καρδιακὸς μῦς τότε ὑπερτρέφεται (παχαίνει) καί ἡ καρδιά δέν λειτουργεῖ πιά κανονικά. Μία καρδιά διογκωμένη δέν μπορεῖ νά ἐργαστεῖ σωστά γιά μεγάλο χρονικὸ διάστημα καί τελικὰ ὁδηγεῖται σέ ἀνεπάρκεια.

Ἐπέρταση καί ἀρτηρίες

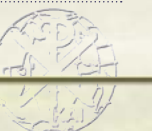
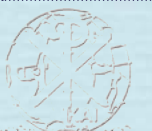
Οἱ ἀρτηρίες εἶναι τὰ ἀγγεῖα πού μεταφέρουν τό αἷμα στό σῶμα μας. Ὅταν ἡ ἄρτηριακή πίεση εἶναι μεγάλη, τότε οἱ ἀρτηρίες σκληραίνουν καί χάνουν τήν ἐλαστικότητά τους. Αὐτό φυσιολογικὰ συμβαίνει σέ ὅλους μας ὅταν γερνάμε, ἀλλά ἡ ἄρτηριακὴ ὑπέρταση ἐπιταχύνει αὐτὴ τήν διαδικασία, ἡ ὁποία ἀποκαλεῖται ἀθηροσκλήρυνση ἢ ἀρτηριοσκλήρωση. Οἱ σκληρές καί στενωμένες ἀρτηρίες δυσκολεύονται νά προωθήσουν τό αἷμα στό σῶμα μας. Ἐάν τὰ ὄργανα τοῦ σώματός μας δέν δέχονται ἄρκετό ὀξυγόνο καί θρεπτικὲς οὐσίες, δέν λειτουργοῦν σωστά.

Ἐπέρταση καί ἐγκέφαλος

Τὸ ἐγκεφαλικὸ ἐπείσοδο μπορεῖ νά προκληθεῖ ἀπὸ τήν προοδευτικὴ στένωση τῶν ἀγγείων τοῦ ἐγκεφάλου. Ὅταν ἡ ροὴ τοῦ αἵματος εἶναι ἀνεπαρκῆς, τὰ ἐγκεφαλικά κύτταρα στεροῦνται ὀξυγόνου καί τελικὰ πεθαίνουν. Ἡ στένωση τῶν ἀρτηριῶν μπορεῖ νά ὁδηγήσει στήν κατάσταση ὅπου ἕνας θρόμβος αἵματος δέν μπορεῖ νά κινηθεῖ μέσα στήν ἀρτηρία καί τήν ἀποφράσει. Περίπου 80% τῶν ἐγκεφαλικῶν ἐπεισοδίων προκαλοῦνται ἀπὸ ἀπόφραξη μιᾶς ἀρτηρίας στόν ἐγκέφαλο ἢ στόν λαιμό. Ἡ ἄρτηριακὴ ὑπέρταση εἶναι ὁ πιό βασικὸς παράγοντας κινδύνου γιά ἀγγειακὸ ἐγκεφαλικὸ ἐπείσοδο.

Ἐπέρταση καί νεφροί

Ἡ αὐξημένη ἄρτηριακή πίεση στενεύει τίς ἀρτηρίες τοῦ νεφροῦ -ὅπως καί σέ ἄλλα σημεῖα τοῦ σώματός μας- καί μπορεῖ νά ὁδηγήσει σέ νεφρική ἀνεπάρκεια. Ἡ κύρια λειτουργία τῶν νεφρῶν εἶναι νά φιλτράρουν τό αἷμα ἀπὸ τοξικὲς χημικὲς οὐσίες. Πά νά γίνει σωστά αὐτὴ ἡ λειτουργία πρέπει ἡ πίεση μέσα στὰ ἀγγεῖα τους νά εἶναι σέ φυσιολογικὰ ὄρια. Ὅταν οἱ ἀρτηρίες στενεύουν καί σκληραίνουν ἀπὸ τήν αὐξημένη ἄρτηριακή πίεση, ἡ ροὴ

αίματος μέσα στο νεφρό μειώνεται και αυτή η κατάσταση έμποδίζει τη φυσιολογική του λειτουργία. Η ποσότητα των υγρών που ο νεφρός διηθεί μειώνεται, οδηγώντας σε νεφρική ανεπάρκεια. Οι τοξικές ουσίες άθροίζονται στο σώμα μας. Οι άνθρωποι με νεφρική ανεπάρκεια πρέπει να κάνουν αιμοδιαλύσεις με τον τεχνητό νεφρό, με τελική έκβαση τη νεφρική μεταμόσχευση.

Υπέρταση και όφθαλμοί

Όπως και στον υπόλοιπο οργανισμό μας, τα άγγεια στα μάτια μας επίσης σκληραίνουν και στενεύουν με την αρρυθμιστή υψηλή πίεση. Αυτό μπορεί να προκαλέσει την δημιουργία θρόμβου και αιμορραγιών μέσα στα μάτια μας, που θα οδηγήσει σε διαταραχές στην όραση ή ακόμα και σε τύφλωση.

Υπέρταση και άγχος

Τό άγχος σε πολλές περιπτώσεις συμβάλλει, αλλά δεν αρκεί «από μόνο του» να προκαλέσει τις μόνιμες αυξήσεις της αρτηριακής πίεσης, που παρατηρούνται στην υπέρταση. Καλό πάντως είναι οι υπερτασικοί να αποφεύγουν τις περιττές εντάσεις.

Ποιά είναι τα συμπτώματα της υπέρτασης;

Η υπέρταση συχνά δεν συνοδεύεται από κανένα σύμπτωμα, υπάρχουν όμως περιπτώσεις που εμφανίζονται πονοκέφαλος, μουδιάσματα, έμετοι, εξάψεις, κακουχία, αίσθημα ταχυκαρδίας και ζάλη. Η υπέρταση, ωστόσο, ακόμη και εάν δεν εμφανίζει συμπτώματα προκαλεί προοδευτικώς βλάβες σε όλα τα ζωτικά όργανα. Ένα σύνθημα σφάλμα, που κάνει ο υπερτασικός, εάν δεν εμφανίζει συμπτώματα, είναι να μην συμμορφώνεται με τις ένδεικνυόμενες ιατρικές οδηγίες. Η υπέρταση όμως είναι χρόνια νόσος, που απαιτεί πολλές φορές μόνιμη και συνεχή αγωγή και οι παραλείψεις εκθέτουν τα άτομα με υψηλή αρτηριακή πίεση σε σημαντικούς κινδύνους.

Επιδημιολογία της υπέρτασης στη χώρα μας

Στην Ελλάδα, από πρόσφατα στοιχεία της επιδημιολογικής μελέτης «ΑΤΤΙΚΗ» της Α΄ Πανεπιστημιακής Καρδιολογικής Κλινικής, υπέρταση εμφανίζει το 38% των ανδρών και το 24% περίπου των γυναικών. Δηλαδή σχεδόν 3 εκατομμύρια Έλληνες έχουν αυξημένες τιμές αρτηριακής πίεσης.

Μπορεί να μειωθεί ή πίεση χωρίς φάρμακα;

Εκτός από τα φάρμακα, διάφορα άλλα μέσα μπορούν να μειώσουν σε κάποιο βαθμό την πίεση. Τα μέσα αυτά είναι χρήσιμα σε όλα τα υπερτασικά άτομα, ανεξάρτητα από το αν παίρνουν ή όχι αντιυπερτασικά φάρμακα.

Η ελάττωση του σωματικού βάρους στους υπερβαρους υπερτασικούς είναι ο αποτελεσματικότερος τρόπος για τη μείωση της πίεσης χωρίς φάρμακα. Ακόμα και μικρή απώλεια βάρους (π.χ. 5 κιλά) μπορεί να βοηθήσει στη μείωση της πίεσης αλλά και στη βελτίωση άλλων παραγόντων που οδηγούν σε καρδιαγγειακό επεισόδιο, όπως είναι η χοληστερίνη και το σάκχαρο.

Δίαιτα με πολλά φρούτα, λαχανικά και γαλακτοκομικά χωρίς λίπη, δηλαδή, διατροφή πλούσια σε κάλιο και ασβέστιο, μπορεί επίσης να βοηθήσει στη μείωση της πίεσης.

Η μείωση της πρόσληψης αλατιού με το φαγητό μειώνει την πίεση κυρίως στους υπερτασικούς μεγαλύτερης ηλικίας. Μάλιστα, η ημερήσια ελάττωσή του δεν πρέπει να ξεπερνά (τά 5-6 γρ.) δηλαδή ένα κουταλάκι του γλυκού. Ήδη, όμως, μέσω των τροφίμων (π.χ. ψωμί, τυρί) καταναλώνουμε τουλάχιστον το μισό κουταλάκι, οπότε μάς «έπιτρέπει» άλλο μισό (ως πρόσθετο στο φαγητό μας). Ακόμα και αν αρχικά δυσκολεύεστε να μειώσετε το άλατι, φροντίστε να αυξήσετε την κατανάλωση τροφίμων πλούσιων σε κάλιο, δηλαδή μπανάνες, πορτοκάλια, πε-

πόνια, βερίκοκα, αχλάδια, ντομάτες, πατάτες, μπρόκολο, πιπεριά και πράσινα φυλλώδη λαχανικά. Το κάλιο είναι ένας ηλεκτρολύτης που βοηθά τον οργανισμό να αποβάλει το υπερβάλλον νάτριο (άλατι).

Τό κάπνισμα είναι αποδεδειγμένα ο μεγαλύτερος έχθρος για την υγεία. Ο κίνδυνος μάλιστα αυξάνεται με τον αριθμό των τσιγάρων και τά έτη καπνίσματος. Ακόμα και τό παθητικό κάπνισμα, ή εισπνοή δηλαδή του καπνού του περιβάλλοντος, αυξάνει τον καρδιαγγειακό κίνδυνο σε μη καπνιστές. Φαίνεται ότι ένας από τους άμεσους μηχανισμούς του καπνίσματος είναι ή αύξηση της σκληρίας των άγγείων, που οδηγεί σε αύξηση της αρτηριακής πίεσης, αλλά και ή δημιουργία θρόμβου που μπορεί να αποφράσει τον αυλό άγγείων και να οδηγήσει σε σοβαρή ισχαιμία της περιοχής του σώματος που αιματωνόταν από τό συγκεκριμένο άγγείο.

Η αεροβική άσκηση συμβάλλει στη διατήρηση της ελαστικότητας των άγγείων, στην απώλεια βάρους, στη ρύθμιση της πίεσης και στη βελτίωση άλλων παραγόντων κινδύνου, όπως είναι ή αυξημένη χοληστερίνη και τό σάκχαρο. Συνιστώνται τά 30' άσκησης 3-5 φορές την εβδομάδα (περπάτημα, διάδρομος στό γυμναστήριο, τρέξιμο, ποδήλατο κ.λ.π.). Ωστόσο, πριν ασχοληθείτε με ένα άθλημα, πρέπει να ελέγξετε την πίεσή σας, επειδή, αν ήδη έχετε υπέρταση, μπορεί να επιβαρύνετε τό καρδιαγγειακό σας σύστημα. Επίσης, αν είστε υπερτασικοί, αποφύγετε τά βάρη και την επίπονη άθληση, γιατί οδηγούν σε αύξηση της πίεσης.

Ο περιορισμός της κατανάλωσης οινοπνευματωδών ποτών (μέχρι δύο ποτά την ημέρα για τους άνδρες και ένα για τις γυναίκες) επίσης μειώνει την αρτηριακή πίεση σε αυτούς που κάνουν κατάχρηση.

Αν μειώσετε τό άγχος σας, σίγουρα θά βοηθηθείτε στό να ρυθμίσετε καλύτερα την πίεσή σας. Μερικοί άπλοι τρόποι - τεχνάσματα για να βοηθηθείτε:

Προσπαθήστε να καταναείμετε σωστά τό χρόνο σας - μην τά αφήνετε όλα για την τελευταία στιγμή. Αρχίστε κάποια ευχάριστη σωματική δραστηριότητα (σπόρ, χόμπι, κ.λ.π.). Όταν νιώθετε «πιεσμένος», κάνετε κάτι διαφορετικό για παράδειγμα μετακινηθείτε σε διαφορετικό δωμάτιο, ανοίξετε τό ραδιόφωνο, ή πηγαίνετε περίπατο. Βρείτε χρόνο για επαρκή ξεκούραση και ύπνο και εάν είναι δυνατόν αυτό να γίνεται σε συγκεκριμένες ώρες. Ένα ζεστό μπάνιο ή τό διάβασμα ενός βιβλίου πριν από τον ύπνο μπορεί να βοηθήσουν στό να χαλαρώσετε. Αφιερώστε περισσότερο χρόνο στον έαυτό σας. Εκμεταλλευτείτε τό Σαββατοκύριακο για μία βόλτα ή για μίνι διακοπές αφήνοντας πίσω σας τις καταστάσεις εκείνες που σας δημιουργήσαν άγχος.

Απαραίτητη είναι ή κατανάλωση επαρκούς ποσότητας νερού (10-12 ποτήρια ημερησίως).

Νά μην άμελείτε την λήψη φαρμακευτικής αγωγής, έφ' όσον έχει κριθεί απαραίτητη ακόμη και εάν δεν έχετε συμπτώματα.

Νά μην άμελείτε την τήρηση των εξατομικευμένων ιατρικών οδηγιών, που διαμορφώνονται μετά από λεπτομερή κλινική εξέταση στό ιατρείο.

Θυμηθείτε. Η Υπέρταση συνήθως δεν εμφανίζεται μόνη της. Συνοδεύεται από υψηλή χοληστερίνη, πολλά τριγλυκερίδια ή από σακχαρώδη διαβήτη. Στις περιπτώσεις αυτές κινδυνεύετε πολύ περισσότερο να πάθετε έμφραγμα ή έγκεφαλικό επεισόδιο. Γι' αυτό συνεργαστείτε με τον γιατρό σας για να αντιμετωπίσετε συνολικά όλους αυτούς τους παράγοντες κινδύνου, ώστε να ζήσετε περισσότερο και μαζί, καλύτερα χρόνια. □

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΣ

(ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2017)

Ο Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Αμφιλόχιος στην Αμερική

Κατόπιν προσκλήσεως της Παγκρητικής Ένωσης Αμερικής και εύλογητικής άδειας του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου και του Γέροντος Αρχιεπισκόπου Αμερικήςκ. Δημητρίου, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Αμφιλόχιος επισκέφθηκε την Αμερική και συγκεκριμένα την πόλη του San Francisco. Στην πόλη αυτή πραγματοποιήθηκε τό 45° Συνέδριο της Παγκρητικής Ένωσης Αμερικής, επίσημος προσκεκλημένος και όμιλητής του οποίου υπήρξε ο Επίσκοπός μας, ο οποίος μίλησε με θέμα: «Η φιλανθρωπία στην Κρήτη». Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας μετέφερε προς τους απόδημους Κρήτες της Αμερικής, τις ευχές και την αγάπη του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Ειρηναίου και αναφέρθηκε εις την προσφο-

ρά της Εκκλησίας Κρήτης σε αναφορά με τις ολοένα αυξανόμενες ανάγκες ανθρώπων της Μεγαλονήσου. Σημείωσε δέ χαρακτηριστικά: «Η Εκκλησία της Κρήτης, από άκρου εις άκρον, στις προκλήσεις των καιρών άπαντά με έργα αγάπης, φιλανθρωπίας και αλληλεγγύης. Αθόρυβα και με σεβασμό στά εκατοντάδες - χιλιάδες πρόσωπα και οικογένειες που σε καθημερινή βάση ώφελούνται από τις προνοιακές και κοινωνικές δομές της. Αγκαλιάζει τον κάθε άνθρωπο ανεξαρτήτου καταγωγής, πιστεύω, θρησκείας ή κουλτούρας, καθώς στό κέντρο του ενδιαφέροντος της Εκκλησίας βρίσκεται ο άνθρωπος, οι ανάγκες του (πνευματικές και υλικές) και ή θεραπεία των αναγκών αυτών. Γιατί ή αγάπη δεν έχει σύνορα, πατρίδα και θρησκεία», κατέληξε ο Σεβασμιώτατος. Χαιρετισμό, επίσης, στό Συνέδριο άπηύθυνε και ο Σεβ. Μητροπολίτης Σάν Φραντσίσκο κ. Γεράσιμος, ο οποίος με λόγους θερμούς, καλωσόρισε τον Επίσκοπό μας, στον οποίο και παρείχε θερμή φιλοξενία και ευχήθηκε εγκάρδια στους Κρήτες όμογενείς της Αμερικής. Κατά την παραμονή του στό Σάν Φραντσίσκο ο Σεβασμιώτατος κ. Αμφιλόχιος συμπροσευχήθηκε, μετά του Σεβ. Ποιμενάρχου κ. Γερασίμου, εις τον Ί. Ναό του Τιμίου Σταυρού, Belmart, κατά την έορτή της Σύναξης των Άποστόλων, προερχόντος του έορτάζοντος Θεοφιλεστάτου Επισκόπου Μηδείας κ. Άποστόλου, Πρωτοσύγκελλου του Σεβ. κ. Γερασίμου και χοροστάτησε εις τον Ί. Ναό της Γεννήσεως, στην πόλη Novato. Ο Επίσκοπός μας γεύθηκε της φιλοξενίας των οργανωτών του Συνεδρίου. Πε-

ρισσότεροι από 700 Σύεδροι, μέλη Κρητικών Σωματείων και Όργανώσεων από όλες τις Πολιτείες της Αμερικής, μετείχαν των εργασιών του Συνεδρίου.

Έπισκέψεις της Κινητής Ιατρικής Μονάδας του Άννουσάκειου Ιδρύματος

Συνεχίζει τις εξορμήσεις της η Κινητή Ιατρική Μονάδα της Ίερᾶς Μητροπόλεως μας, ευγενής χορηγία της Ίερᾶς Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου. Τὴν περίοδο αὐτὴ διενεργήθηκε ἐπίσκεψη στὴν Κουντούρα τοῦ Δήμου Καντάνου - Σελίνου ἀπὸ τὸν ἰδιώτη Ἴατρο - Ὀρθοπαιδικό κ. Εὐτύχιο Μουζουράκη, σὲ συνεργασία μὲ φυσικοθεραπεύτρια τοῦ Ἀννουσάκειου Θεραπευτηρίου κ. Άννα Γαβαλάκη καὶ στὴν Ποταμίδα τοῦ Δήμου Κισιάμου, σὲ συνεργασία μὲ τοὺς ἰδιώτες Ἴατροὺς τοῦ Ἴατρικοῦ Συλλόγου Χανίων, κ. Εἰρήνη Σχοινιωτάκη - Ψαράκη, Ω.Ρ.Λ καὶ κ. Ζαμπία Μιχελιουδάκη, Γενικὴ Ἴατρού, μὲ τὴν συνδρομὴ τῶν ἐργαζομένων τοῦ Προγράμματος «Βοήθεια στὸ σπίτι Σελίνου καὶ Κισιάμου» τῆς Ἱ. Μητροπόλεως μας καὶ τὴν συμμετοχὴ τῶν 2 Κοινωνικῶν Λειτουργῶν τοῦ Ἀννουσάκειου. Γιά τὴν ἐπίσκεψη στὴν Κουντούρα ὑπῆρξε οὐσιαστικὴ καὶ ἡ συνεργασία μὲ τὴν Πρόεδρο τοῦ Συλλόγου Γυναικῶν Κουντούρας κ. Κωστούλα Λουράκη. Οἱ Ἴατρικὲς ἐξετάσεις περιελάμβαναν λήψη ἱατρικοῦ ἱστορικοῦ, κλινικὴ ἐξέταση ἀπὸ τὸν Ὀρθοπαιδικό καὶ μέτρηση ὀστικῆς πυκνότητας, ἐνῶ παράλληλα ἔγινε λήψη νοσηλευτικοῦ ἱστορικοῦ, ἔλεγχος ζωτικῶν σημείων, (ἔλεγχος

ἀρτηριακῆς πίεσης, σακχάρου, κορεσμοῦ ὀξυγόνου, κ.ἄ.). Ἀπὸ τὴν Ἴατρο Ω.Ρ.Λ. πραγματοποιήθηκε λεπτομερὴς κλινικὴ ἐξέταση μὲ προσθία ρινοσκοπία, ἐξέταση τοῦ βλεννογόνου τοῦ στόματος, τῶν ἀμυγδαλῶν καὶ τοῦ φάρυγγα, καθὼς καὶ ἐξέταση καὶ καθαρισμὸς τοῦ ἔξω ἀκουστικοῦ πόρου τῶν αὐτιῶν. Ἡ ἐξέταση ἀπὸ τὴν Ἴατρο παθολόγο περιλάμβανε, λήψη ἱατρικοῦ ἱστορικοῦ, πρωτοβάθμια ἱατρικὴ ἐξέταση, ἔλεγχο τῶν ζωτικῶν σημείων, (μέτρηση ἀρτηριακῆς πίεσης, σακχάρου, SO2 (κορεσμοῦ ὀξυγόνου), ἠλεκτροκαρδιογράφημα. Δεκάδες κάτοικοι τῆς εὐρύτερης περιοχῆς προσήλθαν καὶ ἐξετάστηκαν ἀπὸ τοὺς ἐθελοντὲς Ἴατροὺς πού στελέχωσαν τὶς δύο αὐτὲς ἐξορμήσεις τῆς Κινητῆς Ἴατρικῆς Μονάδας τοῦ Ἀννουσάκειου. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Ἀμφιλόχιος εὐχαρίστησε τοὺς ἐθελοντὲς Ἴατροὺς καὶ τὸν Καθηγούμενο τῆς Ἱ. Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου, Γέροντα Ἐφραίμ, διὰ τὴν μεγάλη αὐτὴ εὐεργεσία στὸν τόπο καὶ τοὺς ἀνθρώπους του.

Θεατρικὴ Παράσταση ἀπὸ τὴν Θεατρικὴ Ὁμάδα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως μας

Ἡ θεατρικὴ ὁμάδα παιδιῶν καὶ ἐφήβων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως μας «Ἠθοποιοὶ γιὰ ἓνα Σάββατο», ἡ ὁποία δραστηριοποιεῖται στὸ Τσατσαρωνάκειο Πολιτιστικὸ Πολύκεντρο τῆς Μητροπόλεως μας, παρουσίασε, μὲ πλήρη ἐπιτυχία σὲ τρεῖς θεατρικὲς παραστάσεις, τὴν κωμῶδια τοῦ Παναγιώτη Καγιᾶ: «Ὁ τοπικὸς παράγων». Οἱ μικροὶ «ἠθοποιοί», παιδιὰ καὶ ἔφηβοι, πού δραστηριοποιοῦνται στὸ θε-

ατρικὸ ἐργαστήρι τῆς Μητροπόλεως μας πού λειτουργεῖ κάθε Σάββατο ἀπόγευμα στὸ Τσατσαρωνάκειο Πολύκεντρο Της, μὲ περισσὴ δεξιοτεχνία καὶ ἐπιτυχία κατάφεραν νὰ ἐνσαρκώσουν τοὺς ρόλους τους καὶ νὰ χαρίσουν γέλιο καὶ χαρὰ στοὺς ἑκατοντάδες θαμῶνες, πού καὶ τὶς τρεῖς θεατρικὲς παραστάσεις κατέκλυσαν τὸν ὑπαίθριο πολυχῶρο «Ἐνόρασις» τῆς Ἱ. Μητροπόλεως μας. Τὴν εὐθύνη τῆς σκηνοθεσίας εἶχε ὁ καταξιωμένος ἠθοποιὸς καὶ σκηνοθέτης Δημήτρης Καλογεράκης, ὁ ὁποῖος προσφέρει ἐθελοντικὰ τὶς γνώσεις καὶ τὴν ἐμπειρία του εἰς τὸ θεατρικὸ ἐργαστήρι τῆς Μητροπόλεως. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Ἀμφιλόχιος εὐχαρίστησε τὸν καταξιωμένο σκηνοθέτη κ. Καλογεράκη γιὰ τὴν πολυτιμὴ αὐτὴ προσφορά του στὴν νεολαία τοῦ τόπου, χαιρέτισε τὰ δεκάδες παιδιὰ πού δραστηριοποιοῦνται καὶ σὲ αὐτὴ τὴν δράση τῆς Μητροπόλεως σημειώνοντας: «Νιώθουμε χαρὰ καὶ περηφάνια γιὰ τὰ παιδιὰ τοῦ τόπου μας καθὼς μέσα ἀπὸ τὴν ἔμπνευση καὶ δημιουργικότητά τους, ἔτσι ὅπως ὅλοι ἀπολαύσαμε καὶ χαρήκαμε τὶς ἡμέρες αὐτές, ἀποδεικνύουν ὅτι τελικὰ αὐτὸς ὁ τόπος καὶ ὁ κόσμος μπορεῖ νὰ ἐλπίζει σὲ καλύτερες μέρες, καθὼς ὑπάρχουν νιάτα πού ὄνειρεύονται, δημιουργοῦν, ὁραματίζονται καὶ ἀγαποῦν τὴν ζωὴ».

Ὁ Ἐπίσκοπός μας στὸ Φανάρι

Τὴν Βασιλίδα τῶν πόλεων ἐπισκέφθηκε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Ἀμφιλόχιος, ὁ ὁποῖος ἔγινε δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ μας Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου. Ὁ Παναγιώτατος ἀναφέρθηκε εἰς τὴν σύγκλιση

τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου εἰς τὴν Κρήτη καὶ ἰδιαίτερα εἰς τὴν Ὀρθόδοξο Ἀκαδημία Κρήτης, Κολυμβάρι, ὅπου ὅπως σημείωσε «στὸν τόπο αὐτὸ συντελέστηκε ἓνα μεγάλο ἐκκλησιαστικὸ καὶ ἱστορικὸ γεγονός» καὶ ἐξέφρασε τὴν Πατρικὴ Του ἀγάπη καὶ εὐχαριστία πρὸς τὴν Ἐκκλησία τῆς Κρήτης καὶ τὴν Ὀρθόδοξο Ἀκαδημία Κρήτης γιὰ τὴν «ἀρωγὴ καὶ συνεισφορά» εἰς τὸ ἱστορικὸ αὐτὸ γεγονός. Ὁ Ἐπίσκοπός μας εὐχαρίστησε τὸν Παναγιώτατο καὶ ἐξέφρασε τὴν βαθιὰ εὐγνωμοσύνη του γιὰ τὴν ἐπιλογή τῆς Ὀρθόδοξου Ἀκαδημίας Κρήτης ὡς τόπο συγκλήσεως τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, σημειώνοντας πῶς: «σύσσωμος ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Εἰρηναῖος, ὅλοι οἱ Μητροπολίτες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, ὁ Ἱερός Κλῆρος καὶ ὁ λαὸς τῆς Μεγαλονήσου, μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἀνταποκρίθηκαν εἰς τὸ κάλεσμα αὐτὸ τῆς Μητέρας Ἐκκλησίας».

Νέα συνεργασία Ἀννουσάκειου μὲ 7η ΥΠΕ καὶ Γ.Ν. Χανίων

Στὰ πλαίσια τοῦ Πρωτοκόλλου Συνεργασίας πού ὑπέγραψαν γιὰ τὴν ἀναβάθμιση τῶν παρεχόμενων ὑπηρεσιῶν Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Ὑγείας στὴν εὐρύτερη περιοχή τοῦ Νομοῦ Χανίων, τὸ Ἀννουσάκειο Ἰδρυμα τῆς Ίερᾶς Μητροπόλεως μας, μὲ τὴν 7η Ὑγειονομικὴ Περιφέρεια Κρήτης καὶ τὸ Γενικὸ Νοσοκομεῖο Χανίων, «Ὁ Ἅγιος Γεώργιος», συνεχίζουν τὶς Ἴατρικὲς ἐπισκέψεις στὰ Περιφερειακὰ Κέντρα Ὑγείας τοῦ Νομοῦ Χανίων μὲ τὴν Κινητὴ Ἴατρικὴ Μονάδα τοῦ Ἀννουσάκειου Θεραπευτηρί-

ου, δωρεά της Ί. Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου.

Τήν φορά αυτή η Ίατρική Μονάδα μετέβη στο Κέντρο Υγείας Κισάμου, στελεχωμένη από τους Ίατρούς: κ. Μιλτιάδη Ντουντουλάκη, Ώρθοπεδικό της Μ.Υ. Π.Ε.Δ.Υ Χανίων, και κ. Σταύρο Τσιράκη, Καρδιολόγο, Διευθυντή της Καρδιολογικής Κλινικής του Γενικού Νοσοκομείου Χανίων, «Ώ Άγιος Γεώργιος», σε συνεργασία με την Διεύθυνση του Κ.Υ. Κισάμου και τό έπιστημονικό προσωπικό του Άννουσάκειου Ίδρύματος. Συγκεκριμένα διενεργήθηκε δωρεάν προληπτική ιατρική εξέταση, καρδιολογική εκτίμηση από τόν Καρδιολόγο, καθώς και ιατρική εξέταση, όρθοπεδική εκτίμηση από τόν Ώρθοπεδικό, με την χρήση του σύγχρονου ιατρικού έξοπλισμού πού διαθέτει η Κινητή Ίατρική Μονάδα, (Ώπέρηχο, Καρδιογράφο, Καρδιολογικό ύπέρηχο, Διαφανοσκόπιο, Άγγειολογικό Doppler, Ώτσοσκόπιο, Ώφθαλμοσκόπιο, Λαρυγγοσκόπιο, Μόνιτορ άσθενή, Σπιρόμετρο κ.ά.).

Ώταν η αγάπη γίνεται πράξη!

Τό Άννουσάκειο Θεραπευτήριο - Ίδρυμα της Ί. Μητροπόλεως μας, απέκτησε ένα σύγχρονο λεωφορείο, 40 θέσεων, αξίας 45.000,00€. Εύγενής χορηγία ενός φίλου και συνοδοιπόρου του Ίδρύματος, ό οποίος έπιθυμεί νά παραμείνει άνωνυμος. Ώ εύγενής αυτός χορηγός ανταποκρίθηκε σε αίτημα του Σεβ. Μητροπολίτου μας κ. Άμφιλοχίου, Προέδρου του Δ.Σ. του Άννουσάκειου και του Διοικητικού Δ/ντοϋ Αίδεσ. Πρωτοπρ. π. Άντωνίου Άρετάκη, όπως προσφέρει εις τό Ίδρυμα ένα λεωφορείο, δί-

νοντας έτσι την δυνατότητα εις τούς εκατόν και πλέον τροφίμους του Ίδρύματος, όπως διευκολύνονται εις τίς μετακινήσεις τους, καθώς όπως σημείωσε ό Σεβ. Μητροπολίτης μας: «*Στόχος του Άννουσάκειου ήταν και παραμένει η κοινωνικοποίηση των τροφίμων του και η ενεργός συμμετοχή των στά πολιτιστικά και κοινωνικά δρώμενα της ευρύτερης περιοχής. Τό λεωφορείο αυτό, συνέχισε, θά συμβάλλει ουσιαστικά προς την κατεύθυνση αυτή. Βαθιά η εύγνωμοσύνη και οι εύχαριστίες μας προς τόν μεγάλο εύεργέτη και δωρητή, ό οποίος έπιθυμεί νά παραμείνει άνωνυμος. Χειρονομίες αγάπης όπως αυτή, φανερώνουν πώς και στους χαλεπούς καιρούς μας υπάρχουν άνθρωποι πού με την άρχοντιά, τό φιλότιμο και την αγάπη των κρατούν άναμμένο τό καντήλι της έλπίδας και της χαράς, προσφέροντας άπλόχωρα από τό περίσσευμα της καρδιάς τους σε άναγκεμένους αδελφούς μας», κατέληξε ό Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Άμφιλόχιος, εύχόμενος όπως τό φωτεινό αυτό παράδειγμα βρει και άλλους μιμητές.*

Ευλογία των καρπών της γης στην Ροτόντα Ώπισκοπής

Με την συμμετοχή εκατοντάδων πιστών τελέστηκε η Ίερά Παράκλησις στον Ίερό Ναό Μιχαήλ Άρχαγγέλου, (6ος αϊ.), γνωστός ως Ροτόντα, στην Ώπισκοπή Κισάμου, έδρα του Άγίου Ώθνοϊερομάρτυρος Μελχισεδέκ Ώπισκόπου Κισάμου. Της Ίερας Παρακλήσεως χοροστάτησε ό Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Άμφιλόχιος, ό οποίος ακολουθώς εύλόγησε τούς καρπούς της γης, πλούσιες προσφορές αγάπης των

άνθρώπων του μόχθου και της βιοπάλης της ευρύτερης περιοχής, με την συμμετοχή του Ί. Κλήρου της Άρχιερατικής Περιφέρειας Άνατολικής Κισάμου.

Ώ Ί. Μητρόπολη μας έόρτασε την «Κυρά Παναγία»

Ώπολογίζεται, σύμφωνα με εκτιμήσεις, ότι περισσότεροι από τριάντα πέντε χιλιάδες (35.000) προσκυνητές κατέκλυσαν τό έορταστικό διήμερο του Δεκαπενταύγουστου τίς δύο ιστορικές Ίερες Μονές της Ί. Μητροπόλεως μας, την Ίερά Πατριαρχική και Σταυροπηγική Μονή Ώδηγητριάς Γωνιάς και την Ίερά Μονή Παναγίας Χρυσοκαλιτίσης, οι όποιες τιμώνται εις την Κυρία Θεοτόκο και είναι αφιερωμένες εις την σεπτή Της Κοίμηση. Ώ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Άμφιλόχιος την παραμονή της έορτής προεξήρχε της Θείας Λειτουργίας εις την Ί. Μονή Παναγίας Χρυσο-

σκαλιτίσης. Τοϋ έόρτιου Ώσπερινοϋ, της πανηγυρικής Θείας Λειτουργίας της κυριωνύμου ήμέρας και του μεθεόρτιου Ώσπερινοϋ, εις την Ίερά Σταυροπηγική Μονή Ώδηγητριάς Γωνιάς προεξήρχε ό Σεβ. Μητροπολίτης Άκχαλκαλάκι και Κουμουρτώ κ. Νικόλαος εκ του Πατριαρχείου Γεωργίας, συλλειτουργούντος του Σεβ. Μητροπολίτου μας κ. Άμφιλοχίου. Ώ Ώπίσκοπός μας με λόγους θερμούς καλωσόρισε τόν φιλοξενούμενο Ίεράρχη εκ του Πατριαρχείου Γεωργίας, εύχαριστώντας τόν διά την έλευσή του. Ώ φιλοξενούμενος Ίεράρχης κ. Νικόλαος, αφού εύχαρίστησε διά την πρόσκληση και εξέφρασε την βαθιά του συγκίνηση για την συμμετοχή τόσων χιλιάδων πιστών εις τίς Θείες Λειτουργίες και Ί. Άκολουθίες του έόρτιου διήμερου σημείωσε: «*Η Κοίμηση και η εις Οϋρανούς μετάσταση της Παναγίας μας φανερώνει πώς τελικά ό θάνατος είναι ψευδαίσθηση και όχι γεγονός άμετάκλητο, καθώς τόν θάνατο νικά η Άνάσταση και η Ζωή.*

Άρχιερατικό Τρισάγιο

Τό έσπέρας της έορτής του Άγ. Ίερομάρτυρος Ειρηναίου, Ώπισκόπου Λουγδούνων, και μετά τόν Ώσπερινό πού τελέστηκε εις τόν Ί. Μητροπολιτικό μας Ναό, εις τόν όποιο τό ένα κλίτος είναι αφιερωμένο εις τόν Άγ. Ειρηναίο, ό Ώπίσκοπός μας τέλεσε Τρισάγιο επί του τάφου του αιδίμου προκατόχου του, μακαριστοϋ Μητροπολίτου Κισαμου και Σέλινου κυροϋ Ειρηναίου. Άναφερόμενος εις τόν μακαριστό Ίεράρχη σημείωσε: «*Η Ζωή και η πορεία του πολυσεβάστου μακαριστοϋ Γέροντος Μητρο-*

πολίτου κυροῦ Εἰρηναίου ὑπῆρξε ἓνα φῶς πού στό διάβα της φώτισε καί ἐνέπνευσε γενεές γενεῶν καί ἄφησε ἀνεξίτηλη τήν σφραγίδα του εἰς τόν τόπο καί τούς ἀνθρώπους του». Συμπροσευχήθηκαν Κληρικοί τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς μας, ὁ Δήμαρχος Κισαμου κ. Θεόδ. Σταθάκης καί πλῆθος λαϊκῶν τῆς εὐρύτερης περιοχῆς

Ἐπετειακή Ἐκδήλωση 10ετοῦς ἐκλεοῦς Ἀρχιεπισκοπίας

Σεμνοπρεπῶς καί ἱεροπρεπῶς, ἐορτάσθηκε ἀπό τήν Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατόπιν ὁμοφώνου Ἀποφάσεως Τῆς, ἡ ἐπέτειος τῆς συμπληρώσεως δέκα ἐτῶν (2006 – 2016), Ἀρχιεπισκοπικῆς Διακονίας τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.

Συγκεκριμένα, τό πρωί τῆς Τετάρτης, 23ης Αὐγούστου 2017, ἡμέρα τῶν ὀνομαστηρίων τοῦ Σεβασμιωτάτου Πρωθιεράρχου, τελέσθηκε Συνοδική Θεία Λειτουργία στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό Ἁγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου, στήν ὁποία μετεῖχε καί ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σεβαστείας κ. Δημήτριος, Ἐκπρόσωπος τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου.

Πρό τῆς ἀπολύσεως τῆς Θείας Λειτουργίας, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σεβαστείας κ. Δημήτριος ὁμίλησε σχετικῶς ἀναγνώσας καί κατάλληλον τῆ περιστάσει Πατριαρχικόν Γράμμα, τό ὁποῖον καί ἐπέδωκε εἰς τόν Τιμώμενον Πρωθιεράρχην τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.

Εἰς τό ὡς εἴρηται Σεπτόν Πατριαρχικόν Γράμμα, ὁ Παναγιώτατος, μεταξύ ἄλλων, ἀνέφερεν: «Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ εἰρηωνύμου Πρωθιεράρχου τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας τιμῶμεν τόν ἀνεξίκακον καί φιλόκαλον, τόν φιλόστοργον καί εἰρηνοποιόν Ἱεράρχην, διά τόν ὁποῖον ἰσχύουν ἐπακριβῶς οἱ λόγοι Βασιλείου τοῦ Μεγάλου. Τούτους προσφέρομεν σήμερον ὑμῖν ἐκ καρδίας, προσφιλέστατε ἀδελφέ καί συλλειτουργέ, ἅγιε Κρήτης, ὡς εὐχήν: εἶθε νά συνεχίσητε ἐπί χρόνους πολλούς καί ἐν ἀκμῇ ὑγείας νά εἴσθε «ἔρεισμα πατρίδος, Ἐκκλησιῶν κόσμος, στῦλος καί ἑδραῖωμα τῆς ἀληθείας, στερέωμα τῆς εἰς Χριστόν πίστεως, οἰκείους ἀσφάλεια (P.G. 32, 305A)».

Ἀπό πλευρᾶς τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης προσεφώνησε ὁ, ἐπίσης ἐορτάζων τά ὀνομαστήρια αὐτοῦ, Σεβ. Μητροπολίτης Λάμπης, Συβρίτου καί Σφακίων κ. Εἰρηναῖος, ἀναφερθεῖς μετά θερμῶν λόγων εἰς τόν Πρόεδρον τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος, ἐμφανῶς συγκινημένος, ἐξέφρασε ἐγκάρδιες εὐχαριστίες γιά ὅλες τίς ἐκδηλώσεις τιμῆς πρὸς τό Πρόσωπό Του καί ἀνέφερε χαρακτηριστικά ὅτι ἐπιτελεῖ μόνον τό χρέος τῆς ἀποστολῆς του, μέ ποιμαντική ἀγωνία καί μέριμνα, ὑπέρ τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἀναφερθεῖς μετ' εὐγνωμοσύνης εἰς τό Πάνσεπτο Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καί τόν Σεπτό Προκαθήμενο Αὐτοῦ, τήν Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, τίς Μοναστικές Ἀδελφότητες, τόν Ἱερό Κλῆρο καί ὅλους ὅσοι προσῆλθαν, ἐγγύς καί μακράν, διά νά εὐχηθοῦν καταλλήλως.

Τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας, πραγματοποιήθηκε, μέ μεγάλη ἐπιτυχία καί πάνδημη συμμετοχή, Τιμητική Ἐπετειακή Ἐκδήλωση, στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Πέτρου Μπεντενάκι, στήν παραλιακή Λεωφόρο τοῦ Ἡρακλείου. Στήν ἐκδήλωση παρουσιάσθηκε πρόγραμμα Βυζαντινῶν ὕμνων ἀπό τόν καταξιωμένο καί ἄρτιο Χορό Ψαλτῶν, «Οἱ Κρήτες Μαῖστορες», καθώς καί σχετικά τραγούδια ἀπό τήν Παιδική - Νεανική Χορωδία τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἡρακλείου. Κεντρικός ὁμιλητής ἀπό πλευρᾶς τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης ἦταν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρεθύ-

μνης καί Αὐλοποτάμου κ. Εὐγένιος, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε μέ λόγο γλαφυρό στήν Ἀρχιεπισκοπική Δεκαετία τοῦ Πρώτου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης. Ἐπίσης, ἔγινε ἡ προβολή ταινίας ἀπό τούς Ἀρχιεπισκοπικούς βηματισμούς τῆς ἐορταζομένης δεκαετίας καί παρουσιάσθηκε Ἐκθεση φωτογραφικοῦ ὑλικοῦ. Τήν Ἐκδήλωση κατέκλεισε ἡ εὐφύμως γνωστή οἰκογένεια Ζαϊμάκη, μέ τήν μουσική ἀπόδοση τῆς Κυριακῆς προσευχῆς.

Στήν Ἐπετειακή αὐτή Ἐκδήλωση τόν χαιρετισμό τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου μετέφερε ὁ Ἐκπρόσωπος Αὐτοῦ, Σεβ. Μητροπολίτης Σεβαστείας κ. Δημήτριος, ἐνῶ τίς συγχαρητήριες προσήσεις τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καί Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Θεοδώρου, τοῦ Κρητός, ἐκόμισεν ὁ Ἐκπρόσωπος Αὐτοῦ, Σεβ. Μητροπολίτης Πέτρας καί Χερρονήσου κ. Γεράσιμος.

Ὁμοίως, τήν Κυριακή, 24 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε ἀνάλογη ἐπετειακή ἐκδήλωση εἰς τό Πνευματικό Κέντρο Χανίων. Ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης ὁμίλησε, μέ λόγο μεστό καί θερμό, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνός. Ἡ ἐκδήλωση περιελάμβανε Βυζαντινοὺς ὕμνους ἀπό τόν καταξιωμένο χορό τοῦ κ. Ἰωάννη Καστρινάκη, Ριζίτικα τραγούδια, τὰ ὁποῖα ἀπέδωσαν μέ ἀριστοτεχνικό τρόπο ὁμιλος ριζιτῶν, ὁ ὁποῖος ἀπαρτίζονταν ἀπό μέλη τῶν Ριζιτικῶν σωματείων ὅλου τοῦ Νομοῦ Χανίων καί προβολή βιντεοταινίας μέ τήν ζωή καί τό ἔργο τοῦ Ἁγ. Εἰρηναίου, Ἐπισκόπου Λουγδούνων.

Τόσο εἰς τήν Συνοδική Θεία Λειτουργία, ὅσο καί εἰς τίς ἐπετειακές τιμητικές ἐκδηλώσεις μετεῖχαν ὁ Περιφερειάρχης Κρήτης κ. Σταῦρος Ἀρναουτάκης, Ἀντιπεριφερειάρχες, Βουλευτές, Δήμαρχοι, Ἀρχοντες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Κληρικοί καί Μοναστικές Ἀδελφότητες ἀπ' ὅλη τή Μεγαλόνησο Κρήτη, Διευθυντές τῶν Στρατιωτικῶν Μονάδων, ἐκπρόσωποι Πανεπιστημιακῶν Ἀρχῶν, Φορέων, Συλλόγων καί πλῆθος πιστῶν.

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος, ἐμφανῶς συγκινημένος, ἐξέφρασε ἐγκάρδιες εὐχαριστίες γιά ὅλες τίς ἐκδηλώσεις τιμῆς πρὸς τό Πρόσωπό Του καί ἀνέφερε χαρα-

κτηριστικά ὅτι ἐπιτελεῖ μόνον τό χρέος τῆς ἀποστολῆς του, μέ ποιμαντική ἀγωνία καί μέριμνα, ὑπέρ τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἀναφερθεῖς μετ' εὐγνωμοσύνης εἰς τό Πάνσεπτο Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καί τόν Σεπτό Προκαθήμενο Αὐτοῦ, τήν Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, τίς Μοναστικές Ἀδελφότητες, τόν Ἱερό Κλῆρο καί ὅλους ὅσοι προσῆλθαν, ἐγγύς καί μακράν, διά νά εὐχηθοῦν καταλλήλως.

Καταληκτικῶς ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος, ἐξέφρασε τήν εὐγνωμοσύνην Αὐτοῦ πρὸς ὅλους τούς μετέχοντας εὐχρηθεῖς ὁ Παντοκράτωρ Κύριος νά χαρίζει εἰς τόν καθένα ἀταλάντευτη πορεία εἰς τήν ἀποστολή καί τό χρέος του.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σεβαστείας κ. Δημήτριος εἰς τήν Ἱ. Πατριαρχική Μονή Γωνιάς

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σεβαστείας κ. Δημήτριος προεξῆρχε τῆς Θείας Λειτουργίας εἰς τήν Ἱ. Πατριαρχική καί Σταυροπηγιακή Μονή Ὁδηγητρίας Γωνιάς, συλλειτουργοῦντος καί τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μας κ. Ἀμφιλοχίου. Ὁ Ἱεράρχης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐπισκέφθηκε τήν Μεγαλόνησο Κρήτη, ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου εἰς τίς ἐπετειακές ἐκδηλώσεις πού ὀργάνωσε ἡ Ἱ. Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης πρὸς τιμὴν τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Εἰρηναίου, ὁ ὁποῖος ἐπί δέκα συναπτά ἔτη κλεῖζει τόν θρόνο τοῦ Ἀποστόλου Τίτου. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Ἀμφιλόχιος, μέ λόγους θερμούς, καλωσόρι-

σε τόν Σεβ. Μητροπολίτη Σεβαστείας κ. Δημήτριο, ὁ ὁποῖος ὅπως σημείωσε: «κομίζει τήν εὐχή καί τήν εὐλογία τῆς Μητρός Ἐκκλησίας καί τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, καθώς ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης καυχᾶται ἐν Κυρίῳ πού φέρει τήν ἀναφορά τῆς εἰς τόν πάνσεπτο Οἰκουμενικό Θρόνο καί ἀποτελεῖ πολύτιμο πετράδι εἰς τό στέμμα Του, ὡς πιστή καί ἀφοσιωμένη θυγατέρα». Ἀντιπελαργώντας Σεβ. Μητροπολίτης Σεβαστείας κ. Δημήτριος, εὐχαρίστησε τόν Ἐπίσκοπό μας σημειώνοντας: «Σᾶς μεταφέρω τήν εὐχή καί τήν εὐλογία τῆς πονεμένης καί σταυρωμένης Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως καί τοῦ Σεπτοῦ Προκαθημένου Αὐτῆς, Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, ὁ ὁποῖος τρέφει ἰδιαίτερη ἀγάπη καί στοργή διά τήν Ἐκκλησία τῆς Κρήτης, τούς Ἱεράρχες Της, τόν Ἱ. Κλήρο καί τόν λαό Της». Εἰς τό μεστό, σύντομο, κήρυγμα τοῦ ὁμίλησε διά τό «Σεπτό πρόσωπο τῆς Θεομήτορος», καθώς ὅπως εἶπε: «Συγκίνηση ἰδιαίτερη προσκαλεῖ ἡ Θεία Λειτουργία εἰς τό παλαιάτο, Πατριαρχικό Μοναστήρι τῆς Γωνιάς, ὅπου κυριαρχεῖ τό σεπτό πρόσωπο τῆς Θεομήτορος, καθώς οἱ σχέσεις τοῦ πιστοῦ μέ τήν Παναγία μας εἶναι ἕνα μυστήριον πού βιώνει μυστικά ὁ κάθε πιστός. Ἡ Θεοτόκος Μαρία εἶναι τό δῶρο τῆς ἀνθρωπότητας στό σχέδιο τῆς Θείας οἰκονομίας, ἡ ὁποία καί δέχεται τόν διάλογο τῶν ψυχῶν μας», κατέληξε ὁ Σεβασμιώτατος κ. Δημήτριος, εὐχόμενος ὅπως ἡ ζωὴ ὅλων μας πλουτίζεται ἀπό οὐράνιες μυστικές χαρές. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱ. Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Πρόδρομος, ὡς καί ἄλλοι Κληρικοί ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως μᾶς μετεῖχαν τῆς Θείας Λειτουργίας, μέ τήν συμμετοχή μεγάλου ἀριθμοῦ πιστῶν ἀπό τήν εὐρύτερη περιοχή.

Ἡ Ἱ. Μητρόπολή μας ἐόρτασε τήν ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου

Ἡ Ἑνορία Ἁγίου Γεωργίου Πύργου Καστελλοῦ Κισάμου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως μας ὀργάνωσε ἐκδήλωση ἀφιερωμένη εἰς τήν ἐορτὴ τῆς Ἰνδίκτου. Τῆς ἐκδηλώσεως προηγήθηκε Ἁγιασμός ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μας κ. Ἀμφιλοχίου, ὁ ὁποῖος καί ἀνέγνωσε εἰδικὴ εὐχή γιὰ τήν ἀρχὴ τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους.

Ἀκολουθῶς ἀναγνώσθηκε τό μήνυμα τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, ὅπου μεταξύ ἄλλων ἀναφέρει: «...Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος γνωρίζει, ἀλλά δρᾷ ὡς νά μὴ ἐγνώριζε. Γνωρίζει ὅτι ἡ φύσις δέν αὐτοανακαινίζεται εἰς τό διηλεκές, ἀδιαφορεῖ ὅμως διά τὰς ἀρνητικὰς συνεπιπτώσεις τῆς καταστροφῆς τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος». Ὁ Ἐφημέριος τῆς Ἑνορίας Αἰδεσ. Πρωτοπρ. π. Ἀντώνιος Κουμῆς, καλωσόρισε τό πολυπληθές ἀκροατήριον πού εἶχε κατακλύσει τόν περίβολο χώρου τοῦ Ἱ. Ναοῦ, ὅπου πραγματοποιήθηκε ἡ ἐκδήλωση καί τούς πέριξ αὐτοῦ χώρους, σημειώνοντας τήν ἀνάγκη εὐαισθητοποιήσεως γιὰ τήν διαφύλαξη τοῦ περιβάλλοντος. Χαιρετισμούς, ἐπίσης, ἀπηύθυναν ὁ ἐντεταλμένος Ἀντιδήμαρχος Κισάμου κ. Δερουκάκης, ὡς ἐπίσης καί ὁ Γενικός Δντῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης Δρ. Κωνσταντῖνος Ζορμπᾶς, ὁ ὁποῖος ἐπεσήμανε τήν σπουδαιότητα τοῦ Πατριαρχικοῦ μηνύματος, ἐστιάζοντας στά κύρια σημεῖα του καί ὁμίλησε γιὰ τήν ἀναγκαιότητα καλλιέργειας «περιβαντολογικῆς ἠθικῆς». Ὁμιλητὴς τῆς ἡμέρας ἦταν ὁ ὑπεύθυνος τοῦ Ἰνστιτούτου Θεολογίας καί Οἰκολογίας τῆς ΟΑΚ καί ἐπιστημονικός συνεργάτης τοῦ Ἰδρύματος κ. Ἀντώνιος Καλογεράκης, ὁ ὁποῖος μέ τήν βοήθεια διαφανειῶν καί μέ λόγο ἐπιστημονικά τεκμηριωμένο, ἀπλό καί κατανοητό, ἐξήγησε εἰς τό ἀκροατήριον τούς κινδύνους διατάραξης τῆς ἰσορροπίας

τῆς φύσης πού ἐγκυμονεῖ ἡ ἀλαζονικὴ καί ἀλόγιστη συμπεριφορὰ τοῦ ἀνθρώπου.

Προσκύνημα στὴν Ἁγία Γῆ

Μέ ἐπικεφαλὴς τόν Ἐπίσκοπό μας, πολυπληθῆς ὄμιλος προσκυνητῶν προσκύνησαν τὰ πάνσεπτα καί πανίερα προσκυνήματα τῆς Ἁγίας Γῆς. Μετεῖχαν εἰς τήν ἐορτὴ τῆς ἀποδόσεως τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, (παλαιὸ Ἡμερολόγιο), καί τήν λιτανευτικὴ πομπὴ ἀπὸ τόν Τάφο τῆς Παναγίας, (Γεσθημανῆ), ἕως τό Μετόχι, ὅπου φυλάσσεται ὁ Ἱερός Ἐπιτάφιος Της, καί προσκύνησαν ὅλους τούς ἱερούς τόπους. Πανάγιο Τάφο, Φρικτὸ Γολγοθᾶ, Σπήλαιο τῆς Βηθλεέμ, Σαραντάριο Ὅρος, Ἱ.Μ. Ἁγίου Γεωργίου Χοζεβίτου, Ἱερικῶ, Γαλιλαία, ὁδὸ μαρτυρίου, Θαβώριον Ὅρος, κ.ἄ. Ἐπίσης μετεῖχαν συμβολικοῦ βαπτίσματος εἰς τόν Ἰορδάνη ποταμό, (πραγματικὸ σημεῖο Βάπτισης τοῦ Κυρίου μας), μέ κορύφωση τὴν συμμετοχὴ εἰς τὴν ὀλονύκτιον Ἱερά Ἀγρυπνία καί Θεία Λειτουργία ἐντὸς τοῦ Παναγίου Τάφου. Συλλειτουργήσαν ὁ Ἐπίσκοπός μας, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γεράσων κ. Θεοφάνης ἐκ τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων καί ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Χρυσόστομος, μέ τὴν συμμετοχὴ δεκάδων Ἱερέων καί ἑκατοντάδων πιστῶν ἀπ' ὅλο τὸν κόσμον. Κατὰ τὴν παραμονὴν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα πραγματοποιήθηκε συνάντησις καί μέ τόν Μακαριώτατον Πατριάρχη Ἱεροσολύμων κ. Θεόφιλο Γ'. Μεγάλῃ εὐλογίᾳ καί πολὺ ἡ Χάρις πού ἀπεκόμισαν οἱ μετέχοντες τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ προσκυνήματος.

Ἁγιασμοὶ σὲ Σχολεῖα

Τὴν πρώτη ἡμέρα τοῦ σχολικοῦ ἔτους, κατὰ τὴν ὁποία τελεῖται ὁ καθιερωμένος Ἁγιασμός στὰ Σχολεῖα, ὁ Ἐπίσκοπός μας τέλεσε Ἁγιασμό στό 1ο καί 2ο Γυμνάσιο Κισάμου, στό Ἐνιαιό Λύκειο Κισάμου καί στό ΕΠΑΛ Κισάμου, εὐχόμενος σέ μαθητὲς καί ἐκπαιδευτικούς καλὴ, εὐλογημένη, δημιουργικὴ καί καρποφόρα ἢ νέα σχολικὴ χρονιά, προτρέποντας τὴν μαθητιώσα νεολαία μαζί μέ τὸν ἀγῶνα τους γιὰ γνώση καί μάθηση νά καλλιεργήσουν ἰδανικά καί ἀξίες ζωῆς, χωρὶς τίς ὁποῖες ἡ γνώση καί ἡ μόρφωση εἶναι κενὴ καί μπορεῖ νά γίνῃ ἀκόμα καί ἐπικίνδυνη. Στούς Ἁγιασμούς μετεῖχε ὁ Δήμαρχος Κισάμου κ. Θεόδωρος Σταθάκης, ἐντεταλμένοι Ἀντιδήμαχοι, ὡς ἐπίσης καί Γονεῖς τῶν μαθητῶν.

Ἐγκαίνια Ἱεροῦ Ναοῦ

Τὸν περικαλλῆ, πετρόχιστον Ἱερό Ναό, ἐπ'

ονόματι τῶν Ἁγίων Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου καὶ Ἱερομάρτυρος Εὐτυχοῦς, στὶς Λουσακίες Κισάμου ἐγκαινίασε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Ἀμφιλόχιος. Ὁ Ναός εἶναι εὐλαβικό ἀφιέρωμα τῆς οἰκογένειας Ἰωάννου Κουρτάκη καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτῶν Ἰωάννου, δημοσιογράφου καὶ ἐκδότη τοῦ ὁμίλου τῶν Παραπολιτικῶν, εἰς μνήμη τοῦ ἀγαπημένου τους υἱοῦ καὶ ἀδελφοῦ, Ἀντωνίου Κουρτάκη. Τῶν ἱερῶν ἐγκαινίων συμμετεῖχαν Κληρικοί τῆς Ἱ. Μητροπόλεως μας, ὁ ἐκ τῆς οἰκογένειας προσκεκλημένος Πρωτοπρ. π. Δημήτριος Φουρλεμάδης, συμπροσευχήθηκαν ὁ Δήμαρχος Κισάμου κ. Θεόδωρος Σταθάκης, πρόσωπα ἐκ τοῦ πολιτικοῦ χώρου, καθώς καὶ πλῆθος πιστῶν ἐκ τῆς εὐρύτερης περιοχῆς. Στὸν χαιρετισμό του ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Ἀμφιλόχιος, ἀφοῦ εὐχαρίστησε τὴν οἰκογένεια Ἰωάννου Κουρτάκη γιὰ τὴν «εὐεργετική αὐτὴ μεγάλη προσφορά εἰς τὸν τόπο καὶ τοὺς ἀνθρώπους του», σημείωσε: «Ἡ σημερινὴ ἡμέρα εἶναι ἱστορικῆς σημασίας καθώς ὁ ἐγκαινισμός ἐνός Ναοῦ σηματοδοτεῖ τὴν ἀπαρχὴ καὶ τὴν πνευματικὴ στήριξη τῶν ταπεινῶν τῆ καρδιά ψυχῶν, ἀφοῦ εἰς τὸν Ναὸ ἀναζητοῦν καὶ εὐρίσκουν τὴν Χάρη καὶ τὸ ἔλεος τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ὅπως βιώνεται εἰς τὰ ἱερά μυστήρια πού τελοῦνται ἐν αὐτῷ. Σέ μία ἐποχὴ δὲ πού ἀπαξιώνει καὶ ἰσοπεδώνει σύμβολα, ἱερά καὶ ὅσια του Γένους, τὰ ἐγκαίνια μιᾶς Ἐκκλησίας ἀποκτοῦν ἰδιαίτερη σημασία, ἀξία καὶ σπουδαιότητα», κατέληξε ὁ Ἐπίσκοπός μας. Ἐκ μέρους τῆς οἰκογένειας χαιρέτισε ὁ δημοσιογράφος καὶ ἐκδότης κ. Ἰωάννης Κουρτάκης, ὁ ὁποῖος εὐχαρίστησε τὸν Ἐπίσκοπό μας κ. Ἀμφιλόχιο, ὡς καὶ ὄλους τοὺς παρισταμένους καὶ ἀναφέρθηκε στο «τάμα» τῆς οἰκογένειας νά ἀνεγείρει Ναὸ εἰς μνήμη τοῦ ἀγαπημένου τους Ἀντωνίου. «Ὁ Ἱερός αὐτός Ναός εἶναι γιὰ μᾶς ἡ ἐκπλήρωση ἐνός ἱεροῦ τάματος, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπάντηση ὅτι στὴν ἐνδοχώρα πού συνεχῶς ἐρημώνεται ὑπάρχει ζωὴ καὶ ἐλπίδα καὶ μπορεῖ νά ἀναστηθεῖ, ὅταν τὴν πίστη μᾶς αὐτὴ τὴν κάνουμε πράξη», κατέληξε. Ἀκολούθησε πλούσια φιλοξενία, ἐκ μέρους τῆς οἰκογένειας, σέ ὄλους τοὺς παρευρισκόμενους.

Προσκύνημα στὸν Ὅσιο Νικηφόρο τὸν Λεπρό

Στὴν γενέθλιο γῆ τοῦ Ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρός ἡμῶν Νικηφόρου τοῦ Λεπρού, τὸν τόπο καταγωγῆς Του, τό ὄμορφο Συρικάρι τῆς ἐπαρχίας Κισάμου, ἡ Ἱερά Μητρόπολις μας ὀργάνωσε προσκύνημα ὅπου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Ἀμφιλόχιος χοροστάτησε τῆς Ἱ. Παρακλήσεως τοῦ Ὁσίου Νικηφόρου, εἰς τὸν χῶρο ὅπου ἀνεγείρεται περικαλλῆς Ἱ. Ναός, ἀφιερωμένος εἰς τὴν μνήμη Του. Στὸν χαιρετισμό του ὁ Ἐπίσκοπός μας σημείωσε: «...Προσευχόμεστε σήμερα εἰς τὸν ἱερό ἐτούτο χῶρο ὅπου γεννήθηκε ὁ μέγας Ἅγιος τοῦ τόπου καὶ τῆς οἰκουμένης, ὁ Ὅσιος Νικηφόρος ὁ Λεπρός. Συγκίνηση καὶ δέος διακατέχει τὴν ψυχὴ καὶ τὴν καρδιά μας, καθώς ἀναλογιζόμεθα πῶς ὁ μικρός καὶ ἄσημος τότε Νικόλαος, διωγμένος, κατατρεγμένος καὶ στιγματισμένος ἀπὸ τὴν ἀνιάτη ἀσθένεια τῆς ἐποχῆς, τὴν λέπρα, ἀναγκάστηκε νά ἐγκαταλείψει τὴν γενέτειρα γῆ καὶ τώρα, μετὰ ἀπὸ τόσες δεκαετίες, ἐπιστρέφει στὸν τόπο Του, ὡς οἰκουμενικός Ἅγιος. Παράδειγμα πρὸς μίμηση ἢ πίστη καὶ ὑπομονή του, πηγὴ ἔμπνευσης καὶ θάρρους, γιὰ κάθε πληγωμένη καὶ ταλαιπωρημένη ψυχὴ. Μία ζωὴ "ἐν τάφῳ", μέ ἀναστάσιμη χαρὰ καὶ καρτερικότητα. Ζοῦμε ἓνα θαῦμα, ὁρατὸ τῆς παρρησίας τοῦ Ὁσίου Νικηφόρου, καθώς ἡ ἀνέγερσις τοῦ Ἱεροῦ ἐτούτου Ναοῦ Του εἶναι ἔργο δικό Του, ἀφοῦ ἐκεῖνος εἶναι πού φωτίζει καὶ ὁδηγεῖ, μέσα ἀπὸ τίς πολλὰς Του εὐεργεσίες, ἀνώνυμους καὶ ἐπώνυμους ἀδελφούς μας νά στηρίζουν καὶ ἐνισχύουν τὴν προσπάθεια αὐτὴ.

Εὐχαριστοῦμε ὀλόψυχα ὄλους ἐκείνους, πού ἀπὸ τό περίσσευμα τῆς ἀγάπης των γίνονται ἢ αἰτία ὁ μέγας αὐτός Ἅγιός μας σύντομα νά ἀποκτήσει τό δικό Του σπίτι, ἐδῶ στὸν τόπο ὅπου εἶδε τό πρῶτο φῶς τῆς ζωῆς», κατέληξε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας. Ἀνακοίνωσε, ἐπίσης, ὅτι ἤδη ἀρκετοὶ ἄνθρωποι ἔχουν ἐκφράσει τὴν ἐπιθυμία ὅπως προσφέρουν σέ εἶδος ὅπως: ἡ κατασκευὴ τοῦ καμπαναριοῦ, ἡ ἐπένδυση μέ πέτρα ὄλου τοῦ Ναοῦ, ἡ κατασκευὴ τοῦ τέμπλου, κ.ἄ. καὶ σημείωσε, τέλος, ὅτι ἡ Ἱ. Μητρόπολις μας ἔχει συστήσει εἰδικὴ Ἑραρική Ἐπιτροπὴ στὴν ὁποία, ἐκτός τῶν Κληρικῶν καὶ λαϊκῶν μελῶν, μετέχει καὶ ὁ Δήμαρχος Κισάμου κ. Θεόδωρος Σταθάκης, τὸν ὁποῖο καὶ εὐχαρίστησε, ὡς ἐπίσης καὶ τὸν μηχανικό κ. Νεκτάριο Ψαράκη, γιὰ τὴν δωρεάν ἐκπόνηση τῆς μελέτης καὶ ἐπιβλέψεως τοῦ ἔργου. Ἀνακοινώθηκε ἐπίσης καὶ ὁ εἰδικὸς λογαριασμός πού ἔχει ἀνοιχθεῖ πρὸς τὸν σκοπὸ αὐτό, ὁ ὁποῖος εἶναι: GR430110390000039029609078, Ἑθνικὴ Τράπεζα. Συγκινητικὴ ἢ συμμετοχὴ ἑκατοντάδων προσκυνητῶν ἀπ' ὄλο τὸν Νομὸ Χανίων, οἱ ὁποῖοι στό ἄκουσμα τοῦ προσκυνηματος αὐτοῦ, ἔσπευσαν νά συμμετέχουν καὶ μέ θερμὴ ψυχῆς προσευχόταν κατὰ τὴν διάρκειά τῆς Ἱ. Παρακλήσεως καὶ τὴν προσκύνηση τοῦ Ἱ. Λειψάνου τοῦ Ὁσίου Νικηφόρου, τό ὁποῖο εἶχε τεθεῖ πρὸς προσκύνηση.

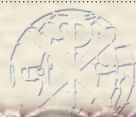
Ἑορτὴ Ὁσίου Κύρ Ἰωάννου τοῦ Ξένου
Ἐκατοντάδες πιστοὶ προσήλθαν τό ἑορτιοδίημερο τῆς μνήμης τοῦ Ὁσίου Κύρ-Ἰωάννου τοῦ Ξένου (19 & 20 Σεπτ.) εἰς τό ἱερό προσκύνημά Του, εἰς τὰ μαγευτικὰ Φαλάσρανα

Κισάμου, ὅπου ἐκτός τὸν ὁμώνυμο Ἱ. Ναὸ εὐρίσκεται τό σπήλαιο τῆς ἀσκήσεώς του καὶ ὁ τάφος Του. Τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καὶ τῆς Θείας Λειτουργίας προεξῆρχε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Ἀμφιλόχιος. Ἀναφερόμενος, ὁ Ἐπίσκοπός μας, εἰς τὴν βιωτὴ τοῦ Ὁσίου Κύρ Ἰωάννου τοῦ Ξένου, ὁ ὁποῖος ἔδρασε εἰς τὴν Κρήτη, κυρίως τὴν Δυτικὴ, ἀμέσως μετὰ τὴν σκοτεινὴν περίοδο τῆς Ἀραβοκρατίας, σημείωσε: «Διαχρονικὸ καὶ αἰώνιο τό μῆνυμα τοῦ μεγάλου μας Ἁγίου κύρ Ἰωάννου τοῦ Ξένου, καθώς συνέβαλε οὐσιαστικά καὶ καθοριστικά εἰς τό ζωντάνεμα τῆς πίστεως, μπολιάζοντας καὶ πάλι τίς ψυχὰς τῶν κατοίκων τῆς Μεγαλονήσου μέ τὸν Θεὸ τῆς Ἀποκαλύψεως καὶ τῆς ζωῆς, μετὰ ἀπὸ μία μακρὰ καὶ σκληρὴ περίοδο σκότους καὶ μανιασμένου διωγμοῦ τῆς Ἐκκλησίας. Ἀνάγκη ἐπανευαγγελισμοῦ ἔχει καὶ σήμερα ὁ τόπος μας καὶ οἱ ἄνθρωποι του, σύνολη ἢ κοινωνία, ἀφοῦ καὶ στὴν ἐποχὴ μας ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστὸ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν Του θεωρεῖται "ταλιμπανισμός", ἀφοῦ τὰ ἱερά καὶ τὰ ὅσια, τὰ σύμβολα τῆς πίστεως καὶ εὐσεβείας μας, ἀπαξιώνονται, ἀποκαθελώνονται καὶ λογιζοῦνται ὡς ἐμπόδιο καὶ τροχοπέδη στὴν "σύγχρονη Ἑλλάδα", κατέληξε, καλώντας τό πλῆθος τῶν πιστῶν ὅπως παραμείνουμε σταθεροὶ καὶ ἀκλόνητοι στὰ βιώματα καὶ τὰ νάματα τῆς πίστεώς μας, τὰ ὁποῖα «ὄχι μόνον μᾶς πλουτίζουν καὶ μᾶς χαριτώνουν, ἀλλὰ εἶναι καὶ τὰ κλειδιά πού ἀνοίγουν τίς πύλες τοῦ Οὐρανοῦ», ὡς σημείωσε. Πανηγυρικὰ ἐορτάστηκε ἡ μνήμη τοῦ Ὁσίου Κύρ Ἰωάννου τοῦ Ξένου καὶ εἰς τὰ Τσουρουνιανά Κισάμου, ὅπου καὶ εὐρίσκειται ἡ τιμία κάρα Του.

Ἑορτὴ τοῦ Προφήτου Ἰωνᾶ

Ὁ περικαλλῆς Ἱ. Ναός τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Προφήτου Ἰωνᾶ, μοναδικὸς ἀνά τό Πανελλήνιο, εὐγενὴς προσφορά τῆς εὐλαβοῦς οἰκογένειας Στεφανουδάκη, εἰς μνήμη τῶν οἰκείων αὐτῶν, Κωνσταντίνου καὶ Δημητρίου, ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἀνώσκελη Κισάμου, πανηγύρισε καὶ ἐφέτος κατὰ τὴν μνήμη τοῦ Προφήτου Ἰωνᾶ. Τοῦ πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ τῆς Θείας Λειτουργίας προεξῆρχε ὁ Ἐπίσκοπός μας, μέ τὴν συμμετοχὴ τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτου π. Χερουβεῖμ, ἐκ τῆς Ἱ. Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ἀγ. Συμεῶν τοῦ Νέου Θε-

ολόγου (Κάλαμος Ἀττικῆς), γόνος τῆς δωρῆ-
τριας οἰκογενείας, ὡς καί πλῆθος Κληρικῶν.
Εἰς τόν Ἑσπερινό ὁμίλησε ὁ Ἐπίσκοπός μας, ὁ
ὁποῖος ἀναφέρθηκε εἰς τήν ἐπικαιρότητα τοῦ
μηνύματος τοῦ Προφήτου Ἰωνᾶ, καθὼς ὅπως
εἶπε: «ἡ κοινωμία μας ὁμοιάζει κατά πολὺ μέ
ἐκείνη τῆς Νινευί καί τό κήρυγμα μετανοίας
τοῦ Προφήτου Ἰωνᾶ ἀκούγεται ἐπίκαιρο ὅσο
ποτέ», εἰς δέ τήν Θεία Λειτουργία ὁμίλησε ὁ π.
Χερουβεῖμ, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε εἰς τίς προ-
τυπώσεις καί τά «σημεῖα», μέ ἀναφορά στό
πρόσωπο τοῦ Προφήτη Ἰωνᾶ. Συγκινητική ἡ
συμμετοχή μεγάλου ἀριθμοῦ πιστῶν.

Ὁ Ἐπίσκοπός μας στό Ἅγιον Ὅρος

Προσκύνημα εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος πραγματο-
ποίησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Ἀμφιλό-
χιος, μετὰ μικροῦ ὁμίλου προσκυνητῶν. Κατὰ
τήν παραμονή του στήν Ἀθωνική πολιτεία ὁ
Ἐπίσκοπός μας προεξήρχε τῆς ἱερᾶς Ἀγρυ-
πνίας τῆς ἑορτῆς τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου
Σταυροῦ, εἰς τήν ἱερὰ Μεγίστη Μονή Βατο-
παιδίου, συλλειτουργοῦντος καί τοῦ Σεβ. Μη-
τροπολίτου κ. Βαρνάβα ἐκ τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ρωσίας, μέ τήν συμμετοχή ἱερομονάχων ἐκ τῆς
ἱ. Μονῆς Βατοπαιδίου ὡς καί φιλοξενουμένων

Κληρικῶν. Πλῆθος προσκυνητῶν μετεῖχαν εἰς
τήν Ἀγρυπνία καί κοινώνησαν τῶν Ἀχράντων
Μυστηρίων. Κατὰ τήν παραμονή του εἰς τὸ
Ἅγιον Ὅρος ὁ Ἐπίσκοπός μας ἱεουργοῦσε
καθημερινῶς, ὡς ἱερεύς, εἰς παρεκκλήσια τῆς
ἱ. Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου, ὅπου καί
φιλοξενήθηκε ἀβραμιαία, ὅπως εἰς τὸ ἱερὸ
παρεκκλήσιο τῆς Παναγίας Παραμυθίας, τοῦ
Ἁγίου Νικολάου. Ἐπίσης προσκύνησε τὸ «Ἄξι-
ον Ἑστί» στό Πρωτᾶτο, τίς ἱερές Μονές: Ἰβή-
ρων, Παντοκράτορος καί Καρακάλου, ὅπου
καί συναντήθηκε μετὰ τῶν Καθηγουμένων:
Γέροντος Ναθαναήλ, Γέροντος Γαβριήλ καί Γέ-
ροντος Φιλοθέου, ἀντίστοιχα, ὡς ἐπίσης καί
τήν ἱερὰ Μονή Σίμωνος Πέτρας, ὅπου καί συ-
μπροσευχήθηκε εἰς τὸν ἑορτινὸ Ἑσπερινό τοῦ
Ἁγίου Βησσαρίωνος, παρακάθισε εἰς τήν τρά-
πεζα καί συναντήθηκε μέ τοὺς πατέρες τῆς
Μονῆς. Ὁ Ἐπίσκοπός μας εὐχαρίστησε τὸν
Καθηγούμενο τῆς ἱ. Μεγίστης Μονῆς Βατο-
παιδίου, Γέροντα Ἐφραίμ, τόσο διὰ τὴν ἀβρα-
μιαία καί ἐγκάρδια φιλοξενία, ὅσο καί διὰ τὴν
οὐσιαστική καί ἔμπρακτη στήριξη τῆς Μονῆς
Βατοπαιδίου εἰς τὸ προνοιακὸ καί φιλανθρω-
πικὸ ἔργο τῆς ἱ. Μητροπόλεώς μας.

ΔΩΡΕΕΣ ΥΠΕΡ ΕΠΙΣΧΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ & ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΣ

Αιδεσιμ. Δημήτριος Μαραγκουδάκης .....50€
Χαράλαμπος Φουντουλάκης, εἰς μνήμην Κων-
σταντίνου Μουντάκη ..... 200€
Ἑνορία Κολυμβαρίου ..... 300€
Ἡ οἰκογένεια Πέτρου Φουρναράκη, εἰς μνήμην
του ..... 200€
Ἀφροδίτη Μοτάκη, εἰς μνήμην θυγατέρων της
Μαρίας, Ἀρετῆς καί Καλλιόπης ..... 200€
Ἑλένη Παπαδάκη, εἰς μνήμην συζύγου της Ἰωάν-
νου Παπαδάκη ..... 1.000€
Ἑνοριακὴ Ἐπιτροπὴ Σούγιας ..... 150€
Ἡ οἰκογένεια Νικολάου Κατζουράκη, εἰς μνήμην
του ..... 1.000€
Ἑνορία Παλαιοχώρας ..... 100€
Εὐαγγελία Σκανδαλάκη, εἰς μνήμην γονέων της,
Ἐμμανουήλ καί Σοφίας .....50€
Παρθενόπη Καμπουράκη, εἰς μνήμην Κωνστα-
ντίνου & Ἑλένης ..... 100€
Γεώργιος Πατσουράκης, ἀντὶ μνημοσύνου καί
εἰς μνήμην γονέων του Ἐμμανουήλ καί Δεσποί-
νης ..... 100€

Ἀρτεμισία Καραθάνου, εἰς μνήμην υἱοῦ της
Εὐθυμίου καί συζύγου της Γεωργίου .....60€
Αιδεσιμολ. Ἀλέξανδρος Τζατζάνης..... 100€
Ἑνορία Κουντούρας Σελίνου ..... 130€
Αιδεσιμολ. Νικόλαος Παπουδάκης..... 200€
Ἀφροδίτη Greta ..... 1.287,60€

ΔΩΡΕΕΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ "ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΥΤ"

Παπαμαρκάκη Νίκη ἀντὶ 6μήνου μνημοσύνου
Μαλανδράκη Αντωνίας ..... 100€

Στη μνήμη Ευθυμίας Αντωνακάκη, χήρας Νι-
κολάου Ντουντουλάκη, ἡ οποία ἀπεβίωσε στήν
Κάντανο του Δήμου Καντάνου - Σελίνου, προ-
σέφεραν:

Σαμάνθα καί Αντώνιος Καστρινάκης ..... 100€
Αμαλία καί Εμμανουήλ Χαλκιαδάκης ..... 100€
Ευτυχία καί Δημήτριος Καραγιαννίδης ..... 100€

Τράπεζα Ἀγάπης καί στό Καστέλλι

"Εἴκοσι αἰῶνες τώρα ἡ χριστιανικὴ Ἐκκλησία κηρύσσει πάνω στόν κόσμο
τὴ Δικαιοσύνη καί τὴν Ἀγάπη, δίνοντας ὡστόσο ψωμί στοὺς πεινασμένους καί
ροῦχα στοὺς γυμνοὺς. Χτίζει νοσοκομεῖα γιὰ τοὺς ἀρρώστους, ἐργαστᾶσια γιὰ
τοὺς ἀνέργους καί σχολεῖα γιὰ νὰ μορφωθοῦν οἱ ἀγράμματοι. Κι οἱ χριστιανοί,
πλούσιοι καί φτωχοί, δίνουν ἀπὸ τὸ περίσσειμα καί τό ὑστέρημά των.

Οἱ ἀληθινοὶ χριστιανοὶ «συνέχουσι τὸν κόσμον» μέ τὴ φιλανθρωπία καί
καμιὰ κρατικὴ πρόνοια δέ μπορεῖ νὰ ἀντικαταστήσει αὐτὴ τὴν ἀνώνυμη καί
ἐπώνυμη παράδοση τῆς Ἀγάπης."

(Μητρ. Κ. & Σ. Εἰρηναῖος † 2013)

